...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 84 (11987)
1969 оной апрелиин 9, среда

Сэн 2 мүнгэн

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

АПРЕЛИИН 12-ТО — ОЛОНИИТЫН КОММУНИС СУББОТНИК

ЭРТЭЭНҺЭЭ ТОДОРХОЙЛНО

ХЯАГТА. В. И. Ленинэй «Агууехэ үүсхэл» гэжэ нэрлэһэн түрүүшын коммунис субботнигой болоһоор 50 жэлэй ойе аймагай ажалшад эдэбхи үүсхэлтэйгээр, ажалай халуун охин дундуур угтахаяа бэлдэжэ байна. Апрелиин 12-то, 13-да хаа хаанагүй субботнигууд, воскреснигүүд болохоор хараалагдана. Эдэ субботник, воскреснигүүдые хүтэлбэрлхын тула КПСС-эй райкомой дэргэдэ аймагай штаб байгуулагдаа. Һаяын үдэрнүүдтэ предприяти, колхоз, совхоз, эмхи зургаан бүхэндэ тусхай хэмжээ ябуулганууд хараалагдажа, субботнигуудта хэгдэхэ хүдэлмэри тодорхойлогдохо юм.

БЭШҮҮР. Эндэ һаяхан аймагай колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй суглаан боложо, 1969 оной апрелиин 12-то болохо субботник тухай хөөрэлдэһэн, тэндэ хэгдэхэ хүдэлмэриин түсэб зохёохо, ажалшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха гэжэ хэлсээ. Субботнигой үдэр сабшалан, таряалан дээрэ ехэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэ.

1300 ХҮН АЖАЛЛАХА

Сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд, партийна, комсомолой болон профсоюзай организацинууд олониитын коммунис субботнигой 50 жэлэй ойе хүдэлмэриин үндэр бүтээсэтэ ажалаар угтаха тушаа бэлэдхэл хэһээр үнихэнэй. «Апрелиин 12-то үнгэргэгдэхэ коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадая» гэһэн уряанууд цех, участок, улаан булан бүхэндэ эли тодоор бэшэгдэнхэй.

Хүдэлмэришэдэй суглаанууд цех бүридэ үнгэргэгдэжэ, коммунис субботнигой үдэр хэхэ ажалай түсэб даабаринууд тодорхойлогдоһон байна. Энэ үедэ тус фабрикын бүхы хүдэлмэришэд, алба хаагшад — бүгэдэ 1300 хүн субботнигто хабаадалсаха. Фабрикада энэ үдэр 1200 килограмм ээрэгдэһэн утаһа, 1700 метр хүсэд болбосороогүй бүд, 1500 метр үнгэлэгдэһэн бүд түсэбһөө гадуур гаргагдаха болоно. Алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хэхэ хүдэлмэри баһал тодорхойлогдонхой. Эхэнэрнүүд цехүүдэй хамһабариин ажалда хабаадалсаха. Эрэшүүл машина техникын заһабари, сэбэрлэлгэ хэхэ юм.

Коммунис субботнигто хабаадагшад 1800 түхэригэй хүдэлмэри бүтээхэ. Энэ олзонь барандаа түсэбтэ табан жэлэй фондо оруулагдаха байна.

Е. ГОРЬКОВА.

ОЛООРОО ХАБААДАЛСАХА

Москва-Сортировочная деподо анха түрүүшын коммунис субботнигой үнгэргэгдэһөөр энэ жэлэй апрелиин 12-то табин жэл гүйсэхэнь. Хүдэлмэришэдэй һайн дураараа үнгэргэһэн энэ субботнигой айхабтар ехэ удха шанартай байһые Владимир Ильич Ленин һайшаажа, иимэрхүү субботнигуудые саашадаашье эмхидхэжэ байхые уряалһан юм.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо тэбхэр табин жэл үнгэрөө. Табин жэлэйнь алдарта ойе угтуулан үнгэргэгдэхэ коммунис субботнигой үүсхэлые манай аймагай ажалшад халуунаар һайшаагаад, бэлэдхэлэй хүдэлмэри мүнөө түлэг дундаа ябуулжа байна.

Жэшээнь, аймагай промышленна предприяти, эмхи зургаанууд болон колхозуудаар суглаанууд болоно, тус субботнигто олооро хабаадалсаха тухайдаа булта мэдүүлээ.

КПСС-эй Прибайкалиин райкомой бюро субботнигой штаб байгуулжа, начальнигаар партиин райкомой секретарь Н. А. Санчуров томилогдобо.

Үсэгэлдэр аймагай эдэбхитэд штабтаа сугларжа, апрелиин 12-то ямар хүдэлмэри хэхые хэлсэбэ. Жэшээнь, аймагай комсомолшууд бэлшээри болон сабшалангай газарнуудые хорёолхо юм. Тиихэдэ тус районой эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд колхознигууд, һургуулинуудай һурагшад, промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд болон пенсионернүүд нютаг һууринуудай болон аймагай түб Турунтаево тосхоной гудамжа, сэсэрлиг паркнуудые ариг сэбэр болгохо байна.

Г. СЫДЕНОВ,
КПСС-эй Прибайкалиин райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

...ПСС-эй ЦК-да, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

...тэ зорюулагдаһан совет литература саашадань ...нүүд тухай» асуудалые КПСС-эй ЦК ха-...

...ниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ...нүүлдэг, үхибүүдтэ зорюулагдаһан, уран һай-...р дээдэ зэргын, олон үндэһэ яһатанай лите-...тер байгуулагданхай гэжэ энэ асуудалаар гар-...н соо тэмдэглэгдэнэ. Иимэ литература совет ...ахи уншагшадта хүндэтэй болоһон, социалис ...ай ажабайдалда горитой һуури эзэлһэн байна. ...съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, пар-...инууд, творческо холбоонууд, «Үхибүүдэй ... «Залуу гварди» гэжэ хэблэлнүүд, республика-... нютаг нютагай хэблэлнүүд үхибүүдтэ зорюулаг-...литература хүгжөөхэ, гоёон шэмэглэлгын шанар ... үхибүүдэй уншаха номуудые полиграфическа ...р бүтээхын тула ехэ хүдэлмэри хээ.

...лта үхибүүдэй уншаха литература тушаа ...хүсэд хангагдадаггүй байһанда тогтоол соо ан-...гдана. Совет арадай, Ленинскэ партиин, комсомолой баатар габьяата зам тухай уран хурса зохёолнууд үсөөн гаргагдана. Үхибүүдэй номуудай уран һайханайнь, полиграфическа гүйсэдхэлэйнь шанарые аяи болохоор һайжаруулха саг ерээ.

Залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ үхибүүдтэ зорюулагдаһан совет литературын дүүргэдэг үүргые саашадань дээшэлүүлхэ зорилготойгоор үхибүүдэй литературын үзэл сурталай, уран һайханай удха шанарые һайжаруулха, үхибүүдтэ зорюулһан зохёолнуудай тематика ба төөе үргэдхэхэ, полиграфическа баазые бэхижүүлхын тула зохихо хэмжээ абаха гэжэ союзна республиканудай компартинуудай ЦК-нуудта, КПСС-эй обкомууд ба крайкомуудта, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Хэблэлэй комитедтэ, союзна республиканудай хэблэлэй комитедүүдтэ даалгагдаа.

В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал ябуулга тухай, Совет ороной, Коммунис партиин болон ленинскэ комсомолой баатарнииг түүхэ эли тодоор харуулһан номуудые, үхибүүдые коммунис сурталда үнэн сэхээр, Эхэ орондоо дуратайгаар, моральна ба этическэ эрхим шанартайгаар, арадуудай хани барисаанай, пролетарска интернационализмын үзэлөөр нэбтэрүүлэн, ажалда дуратай, эрдэм бэлиг шудалхые хүсэдэг байхаар хүмүүжүүлдэг, совет арадай ба залуушуулай ажалай болон дайшалхы баатаршалгануудые харуулһан номуудые олоор хэблэн гаргаха гээшэ хэблэлэй комитедүүдэй, творческо холбоонуудай, хэблэлнүүдэй шухала зорилго болоно.

Үхибүүдэй уншаха совет литературын теори, түүхэ болон шэнжэлгын асуудалнуудые улам гүнзэгыгөөр харууяхын тула Россин Федерацида неделидэ нэгэ дахин гарадаг «Үхибүүдэй литература» гэжэ журнал СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной, РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Хэблэлэй комитедэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Хэблэлэй комитедэй орган болгогдон хубилгагдаа.

Үхибүүдтэ зорюулагдаһан литература ба искусствын эрхим шанарай, уран хурса зохёолнуудай түлөө үгтэдэг байһан шангуудта нэмэлтэ болгон, 1970 онһоо Ленинскэ нэгэ шан, СССР-эй Гүрэнэй нэгэ шан бии болгохо гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтоогоо.

...ВЕТ-МАРОККАН ...ТЫН КОММЮНИКЕ

... Верховно Соведэй ... Түрүүлэгшэ Н. В. ... Мароккын король Ха-... уряалаар албанай ...оккодо 1969 оной ап-... апрелиин 7 хүрэтэр

...лгын үедэ хани ха-...ёһоной оршон байдал... хэгдээ гээд совет-...тын коммюнике соо

...аалта король Хасан ...талбэри доро Марок-...ска ба социальна ...бэхижүүлхэ зорилготой ...эшэлэн Мароккые ...үүдые бодото дээ-... хэрэгтэ хубитаяа ...т тала бэлэн бай-... гэжэ коммюни-...на.

... талаһаа совет-марок-... холбооной үрэ ехэ-...ейнь түлөө сэдь-... байһанаа элирхэйлээ. ... мароккан-со-...анай бүлтэмүүдые ...уулха тухай тус ...эгшэд хэлсээ.

... шухалын шуха-...даар һанал бодолоо ... ондо ондоо социаль-...атай гүрэнүүдэй эб-... оршохо ёһо гуримуу-... байһанаа хоёр ...лээд, уласхоорон-... шухала асуудал-... хараа бодолтой гү, ...лой адлирхуу байһые сэдьхэлээ хананганаар тэмдэглээ.

Европо түбидэхи эб найрамдалые бэхижүүлбэл, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха, бүгэдэ ниитын эб найрамдал хангахэ хэрэгтэ шухала нүхэсэл болохо гээд эдэнэр тоолоо.

Эзэмдэһэн Араб оронуудай газар дээрэһээ, тэрэ тоодо Иерусалим хотын эзэмдэгдэһэн араб хубиһаа Израилиин гаража ошохоёо арсажа байһан ушарые хоёр тала буруушаагаа. Дүтын Зүүн зүгтэхи шахардуу байдал уласхоорондын эб найрамдалда горитой аюул тохёолдуулна гээд коммюнике соо тэмдэглэгдээ.

Урда Родезидэ, Урда Африкадахи хуули захиргаае барижа байһан расис засагаархидые хоёр тала эрид шууд буруушаана. Парижда хэлсээнэй боложо байһан ушарые хананганаар тэмдэглээд, хариин оронуудай хамааралгагүйгөөр хуби заяае вьетнам арадай өөрөө шиидхэхэ эрхые дахинаа дэмжэбэ.

Н. В. Подгорный Мароккодо албанай хэрэгээр аяншалһан ушар, тэрээнтэй дашарамдуулан хоёр талын һанал бодолоо мэдэлсэлгэ совет-мароккан харилсаа холбооной саашадаа хүгжэхэ хэрэгтэ, эб найрамдалай, уласхоорондын харилсаа холбооной хэрэгтэ мүн лэ туһа дүхэм болохо гэжэ хоёр тала тоолоно гээд коммюникегэй түгэс хэлдэ хэлэгдэнэ.

СССР-тэ айлшалыт гэһэн уряалые Мароккын король Хасан II хананганаар угтан абаа.

Подгорный Москвагаа бусажа ерэбэ

...рховно Соведэй Пре-...үүлэгшэ Н. В. Под-...оһоо Москвагаа бу-... Алжирай Арадай Де-... Республикын Ми-... Соведэй Түрүүлэгшэ, ... Соведэй Түрүүлэгшэ Хуари Бумедьенэй уряалаар Н. В. Подгорный албанай хэрэгээр Алжир ошоһон байгаа. Король Хасан II гэгшын уряалаар Н. В. Подгорный мүн лэ албанай хэрэгээр Мароккодо аяншалаа.

ХЭБЛЭЛДЭ ЗОРЮУЛАН, Н. В. ПОДГОРНЫН ХЭҺЭН МЭДҮҮЛГЭ

ИФРАН. (МАРОККО), апрелиин 7. (ТАСС-ай тусхай корр.). Хэблэлдэ зорюулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный доро дурсагдаһан мэдүүлгэ хээ:

Маанадые хани ёһоор угтаһанайнь түлөө дээдэ тушаалта Хасан II ба Мароккын арадта өөрынгөө зүгһөө, намтай суг ябаһан совет нүхэдэй зүгһөө танай хүндэшэ оронһоо бусахынгаа урда тээ хэблэлээр дамжуулан гүнзэгы баясхалан хүргэхэмни.

Бидэнэр Мароккын газар дээрэ хэдэн үдэр соо байха үедөө, оронтой танилсаха, ажалда дуратай мароккан арадай ямараар ажаһуудагыень хараха арга боломжотой байгаабди. Бидэнэрые ябаһан лэ газартамнай хани халуунаар, хүндэтэйгөөр угтадаг байгаа, энээниинь совет арадта мароккан арадай хани ёһоной мэдэрэлтэйгээр хандадагай гэршэнь болоно гэжэ бидэнэрэй тоолодог байһые онсолон тэмдэглэхые хүсэнэб.

Дээдэ тушаалта король Хасан II гэгшэтэй уулзалгануудаараа, тэрээнтэй хэһэн хөөрэлдөөнүүдээрээ ехээр һаналаа ханаабди. Совет-мароккан харилсаануудта хамаатай хэдэн олон асуудалнууд, мүн уласхоорондын шухала асуудалнууд эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Үгэеэ ойлголсолгын, сэхэ руунь хөөрэлдэлгын оршон байдалда хэлсээнүүд үнгэрөө. Хани ёһоной харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхые, политическэ, экономическа, худалдаа наймаанай, научно-техническэ ба культурна һалбаринуудай талаар холбоогоо бэхижүүлхые хоёр ороной эрмэлзэдэг байһыень үшөө дахин элирээ. Экономическа, научно-техническэ харилсаа холбооной талаар правительствануд хоорондын саг үргэлжын комисси байгуулха тухай үгэеэ ойлголсолго энэ хоёр талын эрмэлзэлгые шэнээр гэршэлжэ үгэнэ. Хани барисаанай, культурна холбооной бүлгэмүүдые Советскэ Союзда ба Мароккодо байгуулха гэһэн али али талын һанаашалга мүн лэ энээн тухай гэршэлжэ үгэнэ.

Хүсэд тэгшэ эрхэдэ, хүндэлэлсэлгэдэ, дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй ябадалда үндэһэлэн совет-мароккан харилсаа холбоон байгуулагдадаг гэжэ үшөө дахин онсолон тэмдэглэхые бии хүсэнэб. Манай оронуудай аляндаашье ашатай үрэтэй энэ харилсаа холбоон эб найрамдалай хэрэг бэхижүүлгэдэ туһатай байна.

Бүхы дэлхэйн арадуудай һанаа сэдьхэлые мүнөө зобоожо байдаг шухалын шухала асуудалнуудаар Советскэ Союзай ба Мароккын адли гү, али дүтэрхы һанал бодолтой байһыень дахяад тэмдэглэхэ арга уласхоорондын асуудалнуудаар болоһон хөөрэлдөөнүүд олгоо. Манай һанамжын ёһоор, гол юумэн гэхэдэ, шахардуу шанга байдал һуларуулхын түлөө, эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө эб найрамдалда дуратай бусад гүрэнүүдтэй хамта саашадаа тэмсэхээр манай хоёр орон хүсэд шиидэнги байна. Дэлхэй дээрэ имагтал эб найрамдалда дуратай хүсэнүүд ябуулга хэнэ бэшэл; эзэрхэг түримхэй империалис гүрэнүүд энэ тэрэшье районуудта өөрынгөө империалис политикые арадуудта баадхана. Тэдэнэй һанаашалганууд оршон байдалые шахардуу шанга болгодог, уласхоорондын харилсаануудта бэрхэшээл тохёолдуулдаг эшэ үндэһэн боложо үгэнэ. Вьетнамдахи, Дүтын Зүүн зүгтэхи, Дундада далайн районгдохи оршон байдал энээндэ жэшээ боложо үгэнэ.

Тиимэһээ эзэрхэг түримхэй, үһөө нэхэхэ гэһэн империалис политикада эсэргүүсэн, колониализм ба шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүүсэн, бүри ехээр хүсэлэл оролдолго гаргаха гээшэ эб найрамдалда дуратай бүхы гүрэнүүдэй уялга болоно. Эб найрамдал бэхижүүлхэһээ, дэлхэйн шэнэ дайнай аюулһаа арадуудые зайсуулхаһаа үлүү ехэ һайн һайхан зорилго байхагүй.

Танай орондо аяншалхадаа, бидэнэрэй эгээн лэ ехээр һонирхоһон юумэн гэхэдэ, бүхы арадуудай һалбаран хүгжэхын тулада эб найрамдал аршалан хамгаалха зорилгоор мароккан арад совет арад шэнги хүсэлэл оролдолгоёо гамнахагүй гэһэн этигэл найдабаритайгаар бидэнэр түрэл ороноо бусахамнай.

Һайн һайханаар ажаһуухыень, дэбжэхыень, национальна экономико ба культураяа хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень хани барисаата ба ажалда дуратай мароккан арадта хүсэжэ байһанаа үшөө дахин дамжуулхыемни зүбшөөгыт.

Манай аяншалгые туһатай ба һонирхолтой болгоһон бүхы хүнүүдтэ дахяад халуун баясхалан хүргэхые би хүсэнэб. Мароккодо манай аяншалгые харуулгада ехэ анхарал хандуулһан хэблэлэй, радио ба телевидениин түлөөлэгшэдтэ баясхалан хүргэхые мүн лэ хүсэнэб.

Бүгэдэ ниитын эб найрамдалай ба арадуудай зол хубиин аша туһада тааруугаар совет-мароккан хани барисаан бэхижэжэ, хүгжэжэ байг лэ.

Уласхоорондын выставкэдэ бэлдэнэ

Үйлэдбэри автомат аргаар эрхилхэ мүнөө үеын хэрэгсэлнүүдэй уласхоорондын выставкэдэ («Автоматизаци-69») бэлэдхэл дүүрэжэ байнхай. Техникэ харуулха уласхоорондын выставкын майн 14-дэ нээгдэхэ «Сокольники» паркын городогой гол павильонууд соо тусхай бригаданууд ерээ. Тэдэнэр электрын гэрэлээр, тепловой, уһанай ба агаарай түхеэрэлгэнүүдээр хангаха барилгануудыень шалгаха, гуримдань оруулха юм.

«Автоматизаци-69» гэһэн выставкэ энэ жэл Москвада үнгэргэгдэхэ гурбан ехэ харалгын нэгэн гээшэ. Мүнөө үеын полиграфическа техникын экспозици июль һарада нээгдэхэ, мүн сентябрь һарада — гуталай, натуральна хэмэл арһанай, кожгалантерейнэ хэрэгсэлнүүдэй ба тэрэниие үйлэдбэрилхэ түхеэрэлгэнүүдэй выставкэ нээгдэхэ юм. Выставкэ бүхэндэ һонирхолтой шэнэ зүйлнүүд олоор асарагдаха.

Выставкэдэ хабаадагшадай тоо олошоржол байна. Мүнөөдэрэй мэдээнэй ёһоор, «Сокольникидо» болохо выставкэдэ 20 ороной мянга шахуу фирмэ эд товар асарха юм. Советскэ Союз 1,5 мянга шахуу экспонадуудые выставкэ дээрэ харуулха. (ТАСС).

ШЭНЭ ГУЛАМТА

Хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй Оёорой училищиин филиал Тори тосхондо нээгдэбэ. Эндэхи совхозой хүдэлмэришэд ажаллажа байгаад жэлэй туршада һурахадаа, механизаторай болон хүдөө ажахын бусад мэргэжэл дүүрэнээр шудалжа гараха аргатай болобо.

Мүнөө энэ филиалда 100 гаран хүн, тэрэ тоодо 25 гэрэй эзэн эхэнэрнүүд һуралсажа, агрономи болон трактор жолоодохо мэргэжэл оролдосотойгоор шудалнад. Эдэнэрэй түрүүшын практика апрелиин 25-һаа июнь һара хүрэтэр хабарай тарилгын үедэ үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай.

А. МОДОНОВ.
Зэдын аймаг.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН УРДА ТЭЭ

...Й МЕХАНИЗАТОРНУУД РЕДАКЦИДА

...редколлегиин уряалаар уржадэр манай редак-...кын хэдэн колхоз, совхозуудай трактористнар, ...ан ажалай бригадын бригадирнууд, отделени-...эгшэд ерэһэн байна. Журналистнууд заншалта ...адаа угтажа, стол тойрожо һуугаад, үнэн сэдь-...дөө. Тиихэдээ «69 оной хабар, хүдөөгэй механи-... зорилгонууд» гэһэн гол асуудал тухай хэлсээ.

...ндэ хүдөөгэй 33 айлшад хабаадажа, 12 хүн үгэ ...р дүй дүршэл тухайгаа, 1969 ондо баян ургасын ...эмсэжэ байһанаа хөөрэжэ үгөө.

...алга тухай тодорхой репортаж һаяар толилог-...

...ДЭЭРЭ: редакцида болоһон уулзалгада хабаадаг-...

Дэлхэйн пролетариадай агууехэ вождь В. И. Ленинэй турэһөөр 100 жэлэй алдарта ойе угтуулан, Улаан-Үлэ хотодо 1969—1970 онуудай туршада «Хүдөөгэй аймагуудай үдэр», выставкэ үнгэргэхэ тухай КПСС-эй обкомой бюро болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтоол баталан абаа һэн. Энэ харалгын үедэ хүдөөгэй ажахынуудай экономико болон соёл культурын туйлалтануудтай хотын ажалшад танилсаха, хото болон хүдөөгэйхидэй хоорондын холбоо барисаан, хани харилсаан бүри бэхижэхэ юм.

Мүнөө Кабанскын аймагай үдэр республикын ниислэлдэ эхилбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, аймагта зорюулһан материалнууд газетэдэ толилогдобо. Энээн тухай хоёрдохи болон гурбадахи хуудаһануудта уншагты.

МҮНӨӨДЭР УЛААН-ҮДЭДЭ „КАБАНСКЫН АЙМАГАЙ ҮДЭР“ ЭХИЛБЭ.

АШАТА ЛЕНИНЭЙ АРЮУН ХҮСЭ…

мэр-бетон, жэмэсэй консервэ гэхэ мэтэнүүдые үйлэдбэрилһэн, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэ даалгабаряа 107 процентээр гүйсүүл-

бүүдэй уран бэлиг, шадабарине хүгжөөхын тула пионернүүдэй байшан, эдир натуралистнуудай станци, хүүгэдэй спортивна болон

ЮРӨӨЛТЭ ҺАЙХАН ЗАМААР

Владимир Ильич Ленин! Энэ гайхамшаг нэрэ дэлхэйн бүмбэрсэгэй бухы түбинүүдтэ сууряатан зэдэлнэ. Энэ нэрэ тухай гимн, магтаал ажалшан арад зоной зүрхэн соо хэзээдэшье мүнхэ байха. Юундэб гэхэдэ, Владимир Ильич Ленинэй үзэл суртал, һургаал заабарини аша туһаар лэ арад зон эрхэ сүлөө, зол жаргал эдлэжэ һууха аргатай болонхой.

В. И. Ленинэй гайхамшаг нэрэ совет арадай ажабайдал, ажал ябуулгатай бүришье һаа таһаршагүй холбоотой. Имагтал вождиингоо һургаал заабаринень бэелүүлһэнэй ашаар хүгжэлтэ дэбжэлтын гайхамшаг орьёл үндэрнүүдтэ хүрэжэ шадаабди. Түгэс хүгжэнги индустритай, социалис хүдөө ажахытай, түрүү соёл культуратай болоод, мүнөө коммунис байгуулалтын үргэн замда гаранхайбди.

Олон ондоо үндэһэ яһатанай эбтэй эетэй ажаһууха тухай Ленин захяа һэн. Энэнь совет орон дотор хаа хаанагүй ямар һайханаар бэелнэб! Жэшээнь, манай Кабанскын аймагта арбаад ондоо үндэһэ яһатан бии. Тэдэнэр ажал хүдэлмэри дээрээ, ажабайдалдаашье ёһотой аха дүү мэтэ, хани халуунаар бэе бэедээ хандажа ябадаг. Хаанашье Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинадташье, Тимлюгэй цементын заводтошье, «Шергинский», Ойморой совхозуудташье, загаһа барилга дээрэшье—юрэдөө алишье булан тохойнуудта тэдэнэр сэдьхэл хүдэлгэмэ урин налархайгаар харилсажа, хамта хүдэлжэ байдаг.

Мүн экономико, ажахыгаа эрдэм ухаанай ёһоор, түсэб хараатайгаар хүгжөөхэ, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэ, тиигэжэ соёл культураяа бүри үндэр шатада гаргаха, ажаһуудалаа улам болбосон болгон һайжаруулха тухай Ленин багшамнай захяа һэн. Совет хүнүүд энэ нангин захяаень бодотоор дүүргэжэ, түсэбтэ табан жэлэй замаар урагшаа дорюунаар дабшана.

Манай Кабанскын промышленна предприятинууд, жэшээнь, валовой продукци гаргаха талаар нёдондо жэлэйнгээ даалгабарине 103 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 1 миллион 639 мянган түхэригэй цемент, шпала, электрын элшэ, түлээ һэн. Тиихэдэ илангаяа Тимлюгэй цементын завод онсо шалгаржа, үнгэрэгшэ табан кварталай туршада СССР-эй промышленна барилгын материалнуудай министерствын болон профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг барижа ябана. Тэндэ токарь Г. Р. Максимов, бригадирнууд Е. М. Нечаев, А. К. Яковлев болон бусад коммунис ажалай үльгэр жэшээ харуулнад.

Үгышье бол, хүдөө ажахы дээрэ абажа үзэе. Таряашадаймнай оролдожо хүдэлһэнэйнь ашаар, үнгэрһэн намар гектар бүриһөө дунда зэргээр 14,9 центнер ороохо таряа, 127 центнер хартаабха, 184 центнер овощ, 84 центнер силос хуряаһан байнабди. Кабанскын совхозой хүдэлмэришэд бүришье дээгүүр үрэ дүн туйлаа. Тэндэ Василий Карповай бригада 795 га газар дээрэһээ дунда зэргээр гектар бүриин 19,7 центнер ороохо таряа абаа.

Гадна эбэртэ бодо малай тоо толгой олошороо, үнеэн бүриһөө һү һаалга, тахяагай үндэгэ абалга дээшэлээ. Мяха абалгаар түсэб 112 процент, худалдалгаар 120 процент дүүргэгдээ. Мүн даалгабари—һү һаалгаар 104 процент, наймаалгаар 105 процент гүйсүүлэгдээ. Эдэ тоо жэшээнүүд манай хараа түсэбүүдэй амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байһые гэршэлхэһээ гадна, экономикоё хүгжөөхэ тухай Ленин багшын захяа заабаринуудай бодотоор бэелжэ байһые, агуу багшынгаа һургаалда совет хүнүүдэй үнэн сэхэ, бэеэ үгэнги байһые харуулна. Мүнөө үедэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн улам дэлисэ ехэтэйгээр үргэлжэ байна. «Түсэбтэ табан жэлые—болзорһоонь урид!» гэһэн уряа дэмжэгдэн, шэнэ үүсхэл, шэнэ эдэбхи бурьялан гарана. Мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдөө. Хабарайнгаа тарилгада таряашаднай бэлэн болонхой.

Ажахы, ажабайдалдаа электрын элшэ хүсэ нэбтэрүүлэн хэрэглэхэ тухай Ильич багшамнай захяа һэн. Энэньшье манай аймагта үргэнөөр бэелүүлэгдэнэ. Мүнөө үедэ хүдөө ажахы, промышленна предприятиһаа гадна, айл бүхэн электрын приборнуудые хэрэглэнэ. Жэшээнь, гансахан 1968 ондо угаалгын 600-гаад машина, 100-гаад пылесос, 200-гаад холодильник, электрын элшэ ашаглаха бэшэшье олон янзын эд хэрэгсэлнүүд аймагта наймаа болоо һэн.

Соёл культураяа хүгжөөхэ тухай багшымнай һанал хүсэл баһал бүрин бэелнэ.

Манай эндэ ород, буряадуудшье анхандаа үзэг бэшэг адлил мэдэхэгүй байһан юм. «Һураха, һураха, һураха» тухай Ленин багшынгаа захяа бэелүүлжэ, тэдэнэр бултаараа һуралсана... Ород, буряадшье һургуули бухы тосхонуудта бии. Жэшээнь, Корсаково тосхондо ажаһуудаг Николай Алексеевич Булдаевай юһэн үхибүүд бултадаа дээдэ һургуули дүүргэнхэй. Үгышье бол, Григорий Маласович Нагуслаевай табан хүбүүд, табан басагад бүгэдөөрэн дээдэ һургуулитай болонхой.

Арадай гэгээрэл тухай тодорхойгоор хэлэбэл, аймаг доторнай мүнөө үедэ 11 дунда, 10 найман жэлэй, 21 эхин һургуули хүдэлжэ, һургуулиин наһанай бүхы үхибүүд тэндэ уялгата ёһоор һуралсана. Хэрбээ революциин урда тээ һургуулида ороодүй үхибүүдэй нэгэшье эмхи зургаан үгы һаа, мүнөө аймаг дотор хүүгэдэй 52 комбинат, сад-яслинүүд хүдэлжэ байха юм. Һургуули бүхэндэ шахуу хамтын байранууд баригданхай. Мүн үхибүүдэй уран бэлиг, шадабарине хүгжөөхын тула пионернүүдэй байшан, эдир натуралистнуудай станци, хүүгэдэй спортивна болон хүгжэмэй һургуулинууд байгуулагданхай. Үшөө 3 техникум, 2 ГПТУ-тайбди.

150 багшанарнай класстаа нэгэшье үхибүү хоёрдохи жэлдэнь һуулгадаггүй. Эдэнэр, мүн арадай гэгээрэлэй бэшэшье бүхы хүдэлмэрилэгшэд В. И. Ленинэй ажабайдал болон ажал ябуулга тухай хүүгэдтээ дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэнэ, үхибүүд, түрэлхид энээгээрнь ехэ һонирхоно, урмашана.

Һургуулинуудай материальна түхеэрэлгэ жэлһээ жэлдэ бэхижэнэ. Тэдэмнай олонхидоо һаруул уужам классуудтай, хамаг юумээр түгэс хангагдаһан типовой гэр байрануудтай, һуралсалай кабинет болон мастерскойнуудтай. Гансахан һүүлэй арбан жэл соо дунда 8, найман жэлэй 3 типовой шэнэ байранууд ашаглалгада үгтөө.

Соёл культурын эмхи зургаануд тухай хэлэхэ болоо һаа, мүнөө ямар ехэ хубилалта болоо гээшэб! Аймаг дотор соёлой 5 байшан, 52 клуб хүдэлнэ. Эдэмнай олонхидоо гэр байра һайнтай. 30 библиотекэнүүдтэ 200 мянгаад ном бии. 70 кино-түхеэрэлгэтэйбди. 3 кинотеатртайбди. 1968 ондо аймаг соо 200 мянган хүн кино хараһан байна.

Соёлой 100-аад хүдэлмэрилэгшэдтэйбди. Эдэнэй олонхинь тус хай эрдэм бэлэдхэлтэй байжа, хүдөө нютагуудта соёлой хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. 50 гара мянган тарлашад, малшад, интеллигентнэр газетэ болон журнал абажа уншана.

Аймагай предприяти болон совхозуудай мүнгэ зөөреэр телеретранслятор барюулжа, 8 мянган айлнууднай телевизор харадаг.

Мүн арадай элүүрые хамгаалха тухай Ильич ямар ехээр захидаг һэн бэ! Энэ талаар Ленинэй захяа заабаринь тэрэшэлэн хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэнэ.

Манай Кабанскын аймагта, жэшээнь, 1927 ондо 20 койкотой гансахан больница, нэгэ амбулатори байгаа. Харин мүнөө фельдшерэй 45 пункт, элүүрые хамгаалгын 9 пункт, 9 больница, һүнэй кухни, шэнэ түхеэрэлгээр түгэс хангагдаһан физио болон рентгенкабинедүүд, үбшэ танин шэнжэлхэ биохимическэ болон бактериологическа лабораторинууд, шүдэнэй кабинет, олохон аптекэнүүд бии болонхой. Тус эмхи зургаануудта 80 врач болон 400 гаран дунда мэргэжэлтэд хүдэлнэ.

Революциин урда тээхитэй жэшэбэл, хүнүүдэй наһа баралга 10 дахин, үхибүүдэй гээгдэлгэ 15 дахин үсөөрһэн байна. Медицинын хүдэлмэрилэгшэд А. Н. Ильин, В. Н. Доржиев, Н. Р. Хилаева, А. И. Каширихина, С. Н. Бурцев болон бусад хүн зонойнгоо дунда ехэ хүндэтэй, суутай.

Гадна колхоз, совхозуудтамнай гэр байранууд хойно хойноһоо ербын бодоно. Кабанск, Кудара, Шергино болон бусад тосхонуудта ууралаар дулаасуулха түхеэрэлгэнүүд олохон гэрнүүдтэ оруулагдаа. Мүн уһанай, канализациин соргонууд зарим хүдөө газарнуудта тагдаа.

Экономико, соёл культураяа хүгжөөлгэдэ бидэнэй туйлаһан иимэ асари ехэ амжалта, өөһэдымнай эрхэ сүлөө, зол жаргал имагтал социализмын илаһанай. В. И. Ленинэй захяануудые бэелүүлһэнэй аша туһаар олгогдоо.

Мүнөө Совет орон доторойнай туйлалтанууд үнэхөөрөө арад зоной зол жаргалай хэрэгтэ алба хэжэ байнал.

М. ЛУКЬЯНОВ.
КПСС-эй Кабанскын райкомой секретарь.

ИИМЭ БАЙГАА

«Боро морёо хүллэжэ,
Боорин дэгнүүл
хүмэрюулнэбди.
Боорин дэгнүүл
хүмэрюулжэ,
Багануудтаа хоол
бэлдэнэбди».
(Арадай дууһаа)

Ажалша зоной газар тарялан эрхилхэ зэр зэмсэгынь модон анзаһан, модон борной, түмэр плуг байһан юм. Хүрьһэн оройдоол 5—6 сантиметр гүнзэгытэйгөөр хахалагдадаг, ургасашье тон багаар абтадаг бэлэй. Тарян гар хадууроор хадагдажа, һүүлээрнь гар «мултнинаар» сохигдодог. өөрын хилээмэн үбэлэй тэн багаар дууһашадаг һэн.

Газар тарялангаа үхэр мал олонтой баяшуул ехэнхидээ үтэгжүүлдэг, үгытэйшүүл тэдэнһээ шэбхэ худалдажа абадаг һэн.

Эбэртэ бодо мал ехэ гарзалдаг байгаа. 1890 ондо Шигаево, Творогово тосхонуудта, Хандала, Корсаково болон Долоогоның булэгүүдтэ тахал үбшэн таража, бүхы малайнь 80 процент үхэшэһэн юм. Ветеринарна туһаламжын үгы дээрэһээнь халдабарита үбшэнһөө үхэр малаа хамгаалха аргагүй байһан.

ИИМЭ БОЛОО

Кабанскын аймагай совхозуудта 1968 оной намар гектар бүриһөө дунда зэргээр 18—19 центнер ороохо тарлаан хуряагдаа. Энэнь мүноонэйхеэр бодохо болоо һаа, балай баян бэшэшье һаа, тэрэ урда сагайхида орходоо гурба дахин ехэ болоно... Тарилга, хуряалгын хамаг ажал трактор, комбайн, бэшэшье машинануудай хүсөөр бүтэнэ юм ааб даа. Мүноо тарилгадаа хамаг машина зэмсэгынь түгэс бэлдээтэй.

Мал ажал харабал, эндэ тахал үбшэн үни заяанай мартагданхай. Фермэнүүдтэ оньһон техникэ мүн лэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Урдань үнеэд һаагдадаггүй шахуу байһан аад, харин мүноо дурсагдаһан совхозуудта үнеэн бүриһөө жэлдээ дунда зэргээр 2 мянган литр һүн һаагдана.

Совхозууд хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ, тушааха түсэб, даалгабаряа жэлһээ жэлдэ болзорһоонь урид дүүргэдэг.

Н. АСТРАХАНЦЕВ,
пенсионер.

ПУБЛИЦИСТИКЭ

МҮНХЭ НЭРЭ

Хаанта хархис Россин гүн хүнда нойрһоо гэнтэ сошордон һэрижэ байһан, 1905 оной революциин «шуургалжа» байһан сахилгаата шэрүүн үдэрнүүдтэ иишэмнай, Эрхүү, Забайкалида, В. И. Ленинэй элшэн болошо, анха түрүүн хэн ерээ һэн бэ? Дарлагдаһан арад зондо эрхэ сүлөө, зол жаргал олгохо тухай В. И. Ленинэй захяа заабарине хэн эндэмнай анха түрүүн бэелүүлхые оролдоо һэн бэ? Марксизм-ленинизмын агууехэ үзэл сурталай алтан үрэһэ эгээ түрүүн хэн эндэмнай ерэжэ, таряа һэн бэ? Вологодско таряашанай хүбүүн Иван Васильевич Бабушкин! Тэрэ мүнөө зураг, скульптура дээрэ һахалтайгаар абхуулһан байхадаа гү, наһатай шэнгеэр харагдадаг. Теэд үнэн дээрээ гушан гурбан наһандаа В. И. Ленинэй даалгабаряар манай иишэ ерэһэн, бүрин мэдэрэлтэ революционер болоһон ябаа, Эрхүү хотодо революци хүтэлбэрилөө, тэндэ тэмсэлэй баррикаданууд дээрэһээ халуун үгэ айладаа... Тиин энэ «генеральна репетициин» түгэсэжэ байха үедэ, хэлэн хубисхалшадтай Шэтэ хото мордоһыень, тэндэһээ һөөргөө бусалгандаа тэмсэлээ үргэлжэлүүлжэ байһан нүхэдтөө буу зэбсэг абажа гараһыень һананабди, баруулха, зүүлхэдээшье Байгалай эрьеэр, манай Кабанск нютагай газар дээгүүр, Дээдэ-Үдөөр дамжан үнгэрһыень ойлгонобди... Тэрэ үедөө, январь һарын янгинама хүйтэн жабарта шэрбүүлэн, аюултай бэрхэ аян замай утые дабан дабшабашье, В. И. Ленинэй захяа, өөрынгөө баян намтар, өөрынгөө гайхамшаг үүргэ тухайда һанан дурдан, бодолгото болон ябаһыень мэдэрнэбди. Анха түрүүн Петербургда, Н. К. Крупскаятай ударидадаг воскресна һургуулида һуралсаһанаа, Ленинэй байгуулһан нюуса кружогто арба гаран жэлэй саада тээ ороһоноо, «Хүдэлмэришэн ангиие сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй союзда» эдэбхитэйгээр жагсаһанаа, түрмэ шорондо, сүлэлгэ хаялгада ябаһанаа, нэгэшье хари хэлэ мэдэхэгүй аад, Лондон ошожо, Ильичтэй уулзаһанаа, арад зониие дарлалта богоолшолгоһоо сүлөөлхэ, мүн энэ аяар холын заха хизаарнуудта эрхэ сүлөөтэ засаг мандуулалсаха даабари абаһанаа, бүхы орон дотор, тэрэ тоодо Байгал шадар (Кабанск нютагта, бэшэшье газарнуудта) ород, буряад, эвенк яһатанай ямар хүшэр хүндэ эрхэ байдалда ажаһуудагые, эдэнэй эрхэ сүлөө, анхэ һайхан зол жаргалай түлөө тэмсэһэнээ һанан дурсан, улаан товарна вагон соо һэжүүлэн ябаһаниинь дамжаггүй...

Гэбэшье энэ хүндэтэ, хүндэ ашаагаа хүн зондоо — хубисхалша нүхэдтөө хүргэжэ шадаха золгүй, шуһата галзуу алууршалай тагнуулшадта Байгалай эрье дээрэ оршоһон бишыхан Мысовая станци дээрэ баригдажа, тэбхэр оодохон депогой шулуун ханын дэргэдэ харата муухайгаар буудуулан алуулһыень, тиихэдэ хэм хэмжүүргүй ехэ баатарлиг зориг гаргаһыень дурсан домоглон, дурлан хайрлан хэлэхэ уялгатайбди. Согтой улаан нюур, сохилжо байгаа зүрхэн дээрээ буугай ама тодхуулан зогсожо унахадаа.

Багша нүхэртөө —
Владимир Ильичтээ,
Тангариг үргэһэнөө,
Үргэһэн энэ
Шахаа тангаригаа
Үнэн сэхээр дүүргэһэнээ
Олон түмэн
Арад зондоо
Үльгэр болгон харуулаалши,
Үүлэтэ үндэр
Тэнгэридэ
Сахилгаан болон
зуралзаалши...

Манай Буряад орондо, арад зоной зол жаргалай түлөө Ильичэй даабаряар оролдожо ябатараа, нигэжэ үльгэр соохи баатарнуудай үхэлөөр унажа мүнхэрөөлши! Дайсанай гарта оробошье, Ленинэй хэрэгэй мүнхэ, заатагүй илаха байһанда эрэлхэг зориг түгэлдэрөөр этигэжэ, шүтэжэ, тэмсэжэ ябаһан байгаалши! Иигэжэ унаад байхадаашни, Ильич өөрөө сэдьхэлээ хүдэлгэн, сэгнэжэ, омогорхожо, нангин үгэеэ айладаа һэмнай. Гэрэлтэ тэрэ үгэнүүд хубисхалай түүхын хуудаһан дээрэ аржытар бэшэгдэнхэй.

Ленинэй хэрэг мүнхэ! Ленинэй суртал һургаалые манай хизаарта анха түрүүн асаржа ерэһэн шинии нэрэ мүнхэ, Иван Васильевич! Шинии нэрые Мысовая станци зүүнэ, тэндэхи шэнэ барилга бүхэн шамда хү… ник болон, жэрылдэ… Шинии нэрые нивсэл… сэ зүүнэ. Шинии тухай… лэг, поэмэнүүд, дуу… дэнэ.

«Байжал байнаб, … шуууу…
Байгал оёоргүй, … бүринь…
Бабушкин, нэрыен …
Бахимхан залжаад, …»

гэжэ Буряадай поэт … шэнэ поэмэ соогоо маг…

Мүн хүдөөлэгшэн … тагайшни — Кабанскын … хүн зон нэрыешни б… холтойгоор дурдан бай… нэй хэрэгэй түлөө тэм… гэр жэшээ болгоно, … нигайшни урда толг… зогсонол; танайшье, … нэй, бүхы дэлхэйн аха… дай багша Владимир И… рэһөөр 100 жэлэй ой… ноймнай арад түмэн … үдэрһөө үдэртэ эрэлхэг… гоор ажалланал. Тиих… ажал, һайхан хэргүүд… вождиин түрэһэн үдэр… лэн ёһолхо эгээл үнэтэ… лохо гэжэ ойлгонол.

В. И. Ленинэй ила… захяа дүүргэхын түлө… ябаһаар унаһан Иван … вич, Танай алтан нэр… скынхид мүнөө үедэ … ехээр хүндэлэн дурдаха…

И. АНТ…
«Шергинский» сов… хүдэлмэришэн, Эсэгэ … хамгаалгын Агууехэ …

ЗАБАЙКАЛИДАХИ ЭГЭЭН ТОМО

Түмэр харгын Сэлэнгэ станцида дүтэшэг целлюлозо-картоной комбинадай барилга хэгдэжэ байнхай. Энэмнай Забайкалидахи эгээн томо химическэ предприятинуудай түрүүшын ехэ комбинат болохо юм. Тэрэ гол түлэб һайн шанартай картон саарһа гаргадаг байха. Энээгээрнь элдэб бараанай хайрсагууд, барилгын материалнууд хэгдэжэ, арадай ажахыда хэрэглэгдэхэ. Тус комбинат жэл соо 280 мянган тонно картон саарһа гаргаха, үгышье һаа тэрэнэй сүүдхын бүтээсэ 800 тонно болохо байна. Тэрээгээрнь жэл соо 270 миллион хайрсагууд хэгдэхэ, тиигэжэ тус комбинат 2 миллион кубометр барилгын модо алмаха байна.

Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинадай Буряадай республикада баригдажа эхилһэн ушар энэ багай ой модоной элбэгһээ ба модо үйлэдбэрилгын предприятинуудай хаягдануудые хии һалгахагүй гэжэ бодоһонһоо дулдыдаһан байна.

Тус комбинат картон-саарһанһаа гадна элдэб кислота, скипидар, тоһо, мылэ, болон парфюмерна хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг байха юм.

Энэ предприяти мүнөө дэлисэ ехэтэйгээр баригдажа байнхай. Целлюлозо бүтээн гаргадаг завод ба картон хэдэг фабрика комбинадай гол корпус соо түхеэрэгдэхэ, тэрэнэй хажууда хүсэтэй ТЭС элдэб багахан станцинуудтаяа, түхеэрэлгэнүүдтээсэ оршохо мүн химиин элдэб жэжэ зүйлнүүдые бүтээн гаргадаг завод бүтэхэ.

Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинат 1971 ондо ашаглалгада үгтэхэ түсэбтэй. Тиимэһээ барилгашадай коллектив В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсон, унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй ажаллажа байнхай.

Р. КАШАПОВ.
Сэлэнгын ЦКК-гай ахалагша инженер.

РАНЖУРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ТОС…

Манай колхозой түүхэһээ халта дурдаха болоо һаа, бидэшни Хэрээлдэй һууринда—Байгалай эгээл эрьедэ ажаһууһанаа ехэ ГЭС-үүдэй баригдажа, уһанай нэмэхэ болоходо, иишэ нүүжэ ерэһэн, тосхондоо Буряадороной хубисхалша хүбүүн Цыремпил Ранжуровай нэрэ үгэһэн байнабди.

151 үрхэтэ айлнуудтай, 163 хүдэлмэришэдтэйбди. Эдэмнай түхэреэн жэл соо загаһа барилга эрхилдэг. Гүрэндөө 1968 ондо 83 тонно омоли, 24 тонно сурхай, 12 тонно тээли, булуусгай, мүн бусад жэжэ загаһа барижа тушааһан, түсэбөө дүүргэһэн байнабди. Нүхэд Б. Сотнич, И. Сутаев, С. Антропов, В. Мосоров болон бусад ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг. Загаһашаднай В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойе угтуулан, бүри эршэмтэй шударгыгаар хүдэлжэ байна; мүльһэн дороһоо загаһа барилгаар 1969 онойнгоо нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэбэ.

Колхознигууднай мүнөө баян ажаһууна. Олонхи айлнууднай телевизортэй; гэртээ электрын элшэ хүсэ элбэгээр хэрэглэдэг, сагаа болбосон зохидоор үнгэргэхын хойноһоо оролдодог.

Шулуун томо типовой клубтайбди. Эндэмнай һара бүхэндэ концерт, зужэг, тематическа үдэшэнүүд үнгэргэгдэдэг. Жэшээнь, һаяшаг … шуулда, эхэнэрнүүдтэ зорюулагдаһан … нүүд боложо, олоной анхарал тата… библиотекэдэ 3 мянга гаран том ном… хүмнай ном уншадаг. «Агуехэ Лени… революци, граждан дайнда хабаада… шанай, буряад уран зохёолшодой тух… дые эмхидхээ.

Юрэдөө, ажал хүдэлмэреэ һайжар… далай, соёл культурынгшье талаар … эрилтэ хангаха талаар тоолохо, дурда… яһала ехэ юумэн хэгдэнэ.

Загаһашадай, хүдэлмэрилэгшэдэй … долго ехэ. Һайн һайхан, болбосон, ба… һууха тумаа хүн зоной эрилтэ улам … улам даамай гүйсэдөөр хангагдана.

У. …
Карл Маркс… колхозой …

Ранжурово тосхоной айлнууд удэ… визор харадаг. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: … Сотничой булэнхид телевизор …

Ф. СОРОКИН…

Түмэр замда, ехэ вольттой линидэ дүтэхэнэ Сэлэнгын целлюлозо-картоной мантан комбинат бодоно.
Тус комбинат целлюлозын завод, картоной фабрика, ТЭС, гол бэшэ продуктнуудай завод, кислородой станци, складай ажахы, заһабарилгын мастерскойнууд, уһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ гэхэ мэ… бүрдэхэ юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай гол байшан.
Ф. СОРОКИН…

…Л НЮТАГУУДААРАА АЯНШАЛГА

…ЖАБАЙДАЛДА ИИМЭЭР БЭЕЛНЭЛ

Шергинэй совхоз гахай үсхэбэрнлгөөр мэргэжэнхэй. Тэрээнэй аша туһаар жэлһээ жэлдэ улам ехэ мяха абана.

Энэ ажахыдахи луговодуудай бригадые коммунис ажалай ударник нүхэр Владимир Антипов ударидана. Тэрэ үбһэ ногооной ургаса хуряаха талаар аймаг доторoo 1967, 1968 онуудай чемпион болоо юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Антипов трактораймжолоодо һууна.

ҺУРАГШАДАЙ ЗОРИГЖОЛ

Агууехэ багшынгаа ажабайдал болон ажал ябуулгын үльгэр жэшээ дээрэ эдиршүүлые хүмүүжүүлхэ гээшэ мүнөө ямаршье һургуули бүхэнэй хүдэлмэриин таһаршагүй нангин хубинь болонхой.

Манай бүхы классуудай хэшээлнүүдтэ, класс һаа гадууршье хүдэлмэри ябуулгада В. И. Ленин тухай зүйлнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Илангаяа түүхэ, обществоведени, литература болон географяар ном һудар, зурагуудые ашаглахада элбэгшье, тон таарамжатайшье байдаг. Хэдэн жэшээ баримтануудые дурдаһуу б.

«В. И. Ленинэй ябаһан нангин газарнуудаар» гэһэн заочно аяншалга зурагууд дээрэһээ хаража, үнгэргөөбди. Үхибүүд ехэ һонирхоо. Мүн бэрхэ һурадаг, эмхидэл, журам һайнтай классуудые, һуралсалааараа шалгархаһаа гадна, ниитын ажабайдалда шударгыгаар хабаадалсадаг үхибүүдые ленинскэ дэбтэртэ тэмдэглэн оруулаабди.

В. И. Ленинэй гайхамшаг ажабайдал, ажал ябуулга тухай хөөрэлдөөнүүдые бүхы классуудтаа үнгэргөөбди. Тусхай бэлдэгдэһэн уран һайханай бүлгэмэй харалга эмхидхэгдээ.

Ахалагша классуудта бүришье гүнзэгы удхатай элидхэл, хөөрэлдөө хэһэн байхабди. Жэшээнь, «Партиин үзэл сурталай үндэһэнүүд», «Партиин эмхидхэлэй үндэһэнүүд», «Түрүүшын коммунис субботнигууд» болон бусад асуудалнуудаар дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоо. В. И. Ленинэй бага балшар наһан, эдир залуу наһан тухай, мүн эхэ тухайнь диафильм болон кино харахадаа, зүбшэн хэлсэхэдээ, һурагшаднай бүришье ехээр баярлаа һэн.

Гадна Ленинэй орденто хүнүүдтэй бүхы һургуулияараа оло дахин уулзаабди. Тэдэнэр юу харaһан, үзэһэн, яажа хүдэлһэн тухайдаа һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө һэн.

Мүнөө үедэ һургуулидаа хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей нээхэ гэжэ байнабди. Тиихэдээ В. И. Ленинэй захяа заабариин ямараар бэелһые хизаар нютагайнгаа жэшээ дээрэ харуулха хүсэлэнтэйбди.

Ульяновск хотодохи, Шушенска тосхондохи В. И. Ленинэй музейнүүдтэй бэшэг абалсажа, дүй дүршэлыень халан абанабди.

Б. РИГЗИНО,
Кабанскын дунда һургуулиин географ, БурАССР-эй габьяата багша.

Кабанскын дунда һургуулиин һурагшад хэшээлдээ.

…ЧНАРАЙ …ОЛДОЛГО

…Кабанск тосхоной … врач, фельдшер, … мүн бэшэшье хүдэл… хаба шадал соогоо … байнхай. Бүхы аймаг … эрһэн социалис мү… оролсожо, гурбадахи …, мянган түхэри… шанда хүртэһэн

… үедэ ямар тиимэ онсо … ябуулнабибди гэхэ… врачнууд болон дунда … хабаадалгатай … эмхидхээд, бул… байнабди. Недели … хүдэлмэрилэгшэд… шагнадаг, … эрдэм дэлгэ… мүрысөөндэ оролсон…

… Ленинэй түрэһөөр 100 … алдарта ойдо зорюулжа, … хамгаалга ту… эмхидхээбди. … үдэшэнүү… дунда үнгэргэ… Энэ үүсхэлэй … гол ажалаа, культу… харижуулха, хүн зо… саг соонь хүсэдөөр … — үдэр бүри… Аймагай мал… ниизаторнуудые ходо … байдагбди. Тус… байгуулжа, Творого…, Колесово, Елань, … ябажа ерээ… олон хэмжээнүү… бди.

…, хүн зоной элүү… һайнаар хамгаалдаг … больницынхиднай … байна.

Е. ШАГЛАНОВА,
Кабанск тосхоной больницын врач.

ҮНДЭР БҮТЭЭСЫН ТҮЛӨӨ

Тимлюгэй цементын завод. Хадын шулуу хамхалжа, гурил болгодог газарта ехэ тооһотой, зүдэрүү байха шэнгеэр һанаа һэнби. Харин үнэн дээрээ хаанаиьшье томо машинанууд тодхогдон хүдэлжэ, агаарынь амилхадашье сэбэр, зохид байба.

Галдалгын цех. Эндэ томонууд мөөрнүүд дээрэ хэбтүүлэн тодхоһон, 127 метр утатай, угаа бүдүүн сорго-пеэшэнгүүд аргааханаар эрьелдэжэ, хүнхинөөтэ абяаниинь, хүдэлхэ, доһолхонь эгээл үһан тээрмэ шэнгеэр үзэгдэнэ. Зүгөөр энэ сорго-мөөрнүүдэй досоогуур үһан бэшэ, харин улайшатар халааһан цементын урдажа, унажа, мухарижа байһыень харахада урматай. Тэрэниие эндэ Кабанскын аймагай Шигаево тосхондо түрэһэн, коммунис ажалай ударник Георгий Бабинцев хүдэлгэнэ.

— Энэ харюусалгатайхан участок. Пеэшэн соо нэгэ талаһаа гал шэдэлжэ, нүгөө талаһаань соргонуудай һудал дамжан, цементын тооһон мушхаран ерэдэг. Тиин эгээл халуун таһагтань ороходоо шулуунай гурил шанараа хубилгажа, полуфабрикат болоҗо гарадаг. Зүгөөр пеэшэнэй халууниие, хүдэлөсые нэгэ жэгдэ байлгаха хэрэгтэй… Харана гүт, тэрэ пульт дээрэхи приборнуудые. Эдэшни пеэшэнэй ямараар хүдэлжэ байһые бүхы талаһаань харуулдаг юм… Пеэшэн энэ пультаар хинаж хүдэлгэхэ мэргэжэлээ. Георгий эрхимээр шудалаһхай, — гээд тус цехэй начальник А. С. Черкес магтаа һэн. Ээлжээгээр хүдэлдэг пеэшэншэд—Бабинцев, Алеутдинов, Березкин, Алексеев гэгшэд бүхы орон дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ һаяхан түрүү һуури эзэлээ юм ха. Эдэнэр пеэшэнэйнгээ «богоһые» өөһэдөө шэнэ арга һанажа, һэлбэн шэнэлээ.

Дурсагдаһан пеэшэнгүүд соо шанаржаһан клинкер тээрмэдэхэ цех бүри һонин. Эндэ 13 метр утатай эржэгэр сагаан тээрмэ-соргонууд ехэ гоёор, түргэнөөр эрьелдэнэ. Ёһотойл хүгжэм! Тэндэ халаанай мастер, баһал Кабанск нютагай хүбүүн Владимир Каширихин зогсожо байба. Хүдэр улаан, хүшэтэй задарюун тээрмэшэн.

— Тээрмээл хараад, һахяад лэ байгаа гүбли даа, клинкер, гипс, профироид дутаангүй, хэм хэмжүүр соонь лэ үгэжэ, оруулжа байха ёһотой юм,— гэбэ.

Тус цехэйхид В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй хүндэлэлдэ мүнөө жэл түсэбһөө гадуур 3 мянган тонно цемент тээрмэдэхэ, тонно цемент бүхэндэ 0,2 киловатт электроэнерги алмаха гэһэн уялгаяа нилээд һайнаар дүүргэжэ байнхай. Мүн Каменск тосхонойнгоо һургуулиин табадахи «Д» классые шефтэ абанхай. Тиихэдээ тус классай үхибүүд бултааран һайнаар һуралсаха, хэшээлээ нэгэшье гээхэгүй ёһотой. Энэшье хүдэлмэринь баһал урагшатай ябана.

«Түүхэй» эдэй цех соо бүришье гуримтай зохид. Эндэ галдалгын таһагта орохо шулуун бэлдэгдэнэ… Компрессор мотоорнуудые тодхоһон таһалга соонь Анна Лагереватай уулзабабди. Энэ — машинист болон мотористын нэгэ доро хоёр мэргэжэлээр хүдэлдэг, габшагай шуран хүн.

Юрэдөө, сэхыень хэлэхэдэ, энэ шулуу болбосоруулдаг заводой гуримтай зохидынь, хүн зонойнь оролдосотойгоор ажалладагынь бидэниие ехээр баясуулаа.

С. ШАБАНОВ.

РЕПЕТИЦИИН ҮЕДЭШЬЕ…

Репортаж

«Байкал» кинотеатртай зэргэлээл, соёлой байшан ербын бодонхой. Тэрэ газаа түхэлөөрөө хотын тиимэ ямаршье байшангуудһаа илгаагүй адли-үндэр гоё. Зосоонь концерт, зүжэг табиха гү, али тэдэниие бэлдэхэ ургэн ехэ зал, олон таһалганууд бии. Миин байшаншье бэшэ, харин ёһотойл театр гэхээр. Эндэ орожо, соёлшодтой уулзабабди.

— В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойдо зорюулжа, аймаг доторхи уран һайханай харалгын нэгэдэхи ээлжээн үнгэрөөд байна. Энээндэ 800 хүнтэй 14 коллектив хабаадалсаба. Каменск тосхонойхид илангаяа шалгараа. Программань гүнзэгы удхатай, хурса һонин найруулгатай, дуу хүгжэм, зүжэгүүдһээ бүридэнхэй. Мүн Посольскын, Закалтусна хүдөөгэй клубуудай, Калесовско, Байгал-Хударын хүдөөгэй соёлой байшангуудай коллективүүд эдэбхитэйгээр оролсобо. Саашадаа энэ харалгымнай хоёрдохи ээлжээн эхилхэнь,—гэжэ аймгүйсэдкомой соёлой таһагые даагша Л. И. Рюмкина хөөрэбэ.

Зал соо ороходомнай зуу гаран залуушуул һуужа, сценэ дээрэ Л. Ольшанскиин «Алмазовай һүнэлгэ» гэжэ зүжэгэй репетициин ямараар үнгэрхые хаража һуубад.

— Энэ харагшад гү?—гэжэ асуубабди.

— Гансашье харагшад бэшэ, мүн хабаадалсагшадшье байлсаха. Олонхидынь манай нэгэдэмэл хоорой дуушад гээшэ,—гэжэ бидэндэ хэншьеб ойлгуулба.

Тэдэ һуугаашад зүжэгэй бэлэдхэлые, нүхэдэйнгөө ямараар наадахые һонирхон, адагланад. Зариманиинь карандаш, блокнот барижа, юушьеб тэмдэглэнэ.

— Бидэ дуушадшье һаа, актер нүхэдтөө туһалдагбди. Харагшад шэнгеэр һуужа, хамаг дутуу дундануудыень оложо, заажа үгэдэгбди, —гэжэ нэгэниинь мэдүүлнэ.

— Харал даа, Валя үгээ дутуу, муугаар хэлэбэ, үгынгөө удха өөрынгөө хүдэлсэ хоёрые нинлүүлнэгүй. Ямар мизансценэдэб, ойлгобо гүш? Зүблөөн болоходонь бү мартаарай,—гэжэ ара хойномнай һуугша залуу нүхэр үнэхөөрөө ажаглаба.

Режиссер И. И. Кочетов (өөрөө һаяхан соёлой дээдэ һургуули дүүргэһэн) сценын наагуур ябасагаажа, залуу нүхэдэйнгөө наадахые аргагүй анхаралтайгаар хаража, ябууд ябууд яаралтай заабари үгөөдхинэ.

Тиигэбэшье һаань, наадагшадые хаража һуухада, туд туд рольнуудаа тэдэнэр нилээд шадамар бэрхээр гүйсэдхэнэ. Заримуудынь угаа бэлигтэйнүүд, ёһото зүжэгшэдһөөшье дутуу юумэниинь үгы…

Зүжэгшэдэй дүүргэмсээр, хоорой дуушад 120 хүн сценэ дээгүүр зэлэ татан жагсаба. Түрүүшээр тэдэнэр хоолойгоо заһаха аялгануудые хэдэ хэдэн ното дээрэ дуулажа, В. И. Ленин тухай композитор Холминовой һүр жабхаланта дуу гурбан янзын хоолойгоор хангюурдаба… Тиихэдэнь үнөөхи зүжэгшэднай зал соо ороод, баһа блокнот, карандашуудаа баринхай, һэр мэр гэлдэжэ, шэхээ табиһ һууха юм. Ехэл һонин!

Тэрэ дуушадай хүгжэмөө һайнаар ойлгохо, мэдэрхэ, аялгаа һайнаар гаргажа шадаха байһаниинь улам элирнэ. Бултааран шахуу тэдэнэр хори гара наһатан. Тэдэнэй дунда багшанар, врачнууд, хүдэлмэришэд—юрэдөө, янза бүриин мэргэжэлтэд бии.

— Эдэмнай булта ажал хүдэлмэритэй, олонхидынь гэр бүлэтэй зон. Тиигэбэшье недели бүхэндэ соёлойнгоо байшанда суглардаг. Ехэ шогтой хүхюу, шударгы зон. Сугтаа хүдэлхэдэшье урматай. Эдэнэйнгээ гаража дуулалдахада, тосхоной хүн зон аргагүй болодог, олоороо суглардаг, ехэл баясадаг, альгаа ташадаг, урмашадаг,— гэжэ хүгжэмэй багша нүхэр Симановский хэлэбэ.

Энэ репетицидэ «Эхэ орон» гэжэ композитор Новиковой, «Инаг түрэл хизаар оромни» гэжэ Жилинскиин суута дуунуудай ирагуу һайханаар зэдэлхые баясан шагнабабди.

Бидэнэр энэ зүжэг, дуунуудай хожомынь ёһотойгоор харагдаад, дуулагдаад байхаһаа бүхы харагшад, шагнагшадай сэдьхэл зүрхөө хүдэлгэхэ байһандань үнэн зүрхэнһөө этигэбэбди.

Иимэл хаям даа, мүнөөнэй Кабанск тосхоной залуушуул!

Р. ХАЛЗАНОВ.

ИИМЭ БАЙГАА

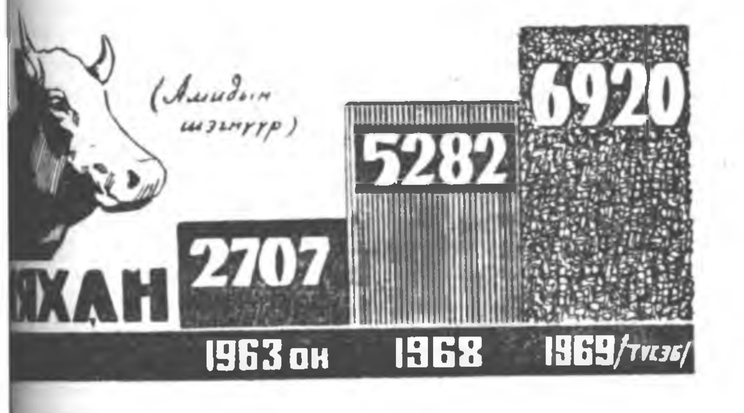
Хэдэн арбаад жэлэй саада тээ ород, буряад айлые абажа харабал, хуушаржа борлошоһон, үмхиршэһэн гэр байранууд соо ажаһуудаг һэн. Зосоонь ороходо, онгоошхонуудтань шэлэй орондо малай хюһамал гүзээн, сууха татагдаһан, хоёр нэгэн хүсэнэгтэй адяар тагууд дээрэнь модон улхан, халбага, шабар горшоог табяатай, гэр соонь муухан табуретка, һандалинууд, хана зубшуулан, лаабхи бандангууд тодхоотой агша һэн…

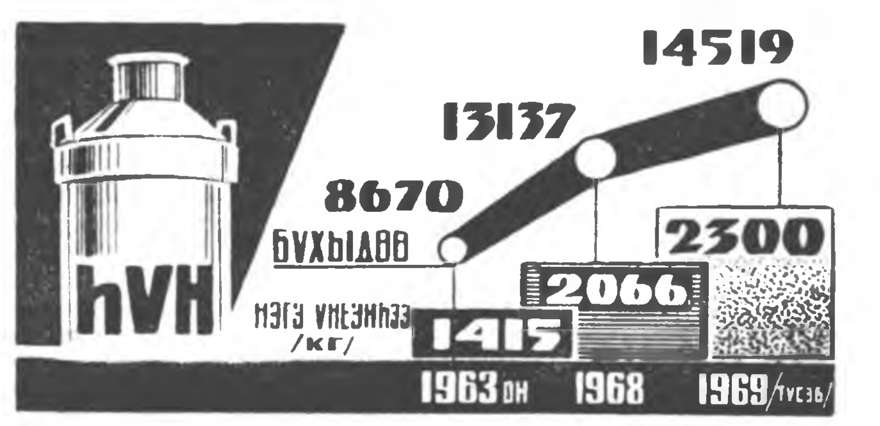
ИИМЭ БОЛОО

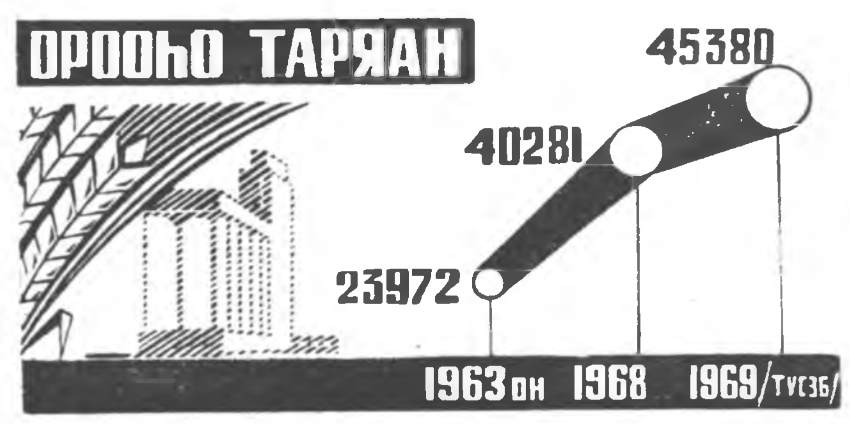
Аяар Сухая һууринһаа баруун захын Бабушкин хото хүрэтэр ошобол, дандаа болбосон гоё түхэлтэй, үндэр шэнэ, уран гоёор шэмэглэгдэһэн гэр байратай ород, буряад тосхон, дэрээвэнгүүдые хаража баясахат. Эдэ гэрнүүдэйнь олонхи — типовой. Айл бүхэндэ сервант, трюмоһоо эхилээд, мүнөөнэй хамаг мебель байха. Гэр баараанууд дээгүүр радио болон телевидениин антенэнүүд суурайлдаха. Угаалгын машина, холодильнигуудые олон айлнууд абана, абахашье дуратайнууд — ээлжээгээ бэшүүлжэ хүлеэнхэйнүүд. «Мүнөө жэлэй түрүүшын квартал соо миллионһоо үлүү түхэригэй эд бараан наймаалагдаба. Эд бараанай эрьесэ һүүлэй арбан жэл соо долоо дахин дээшэлээ» гэжэ Байгал-Хударын сельпогой хүдэлмэрилэгшэд мэдээсэнэ.

А. АНТИПОВ.

…АГАЙ АЖАХЫНУУДТА ХҮДӨӨ АЖАХЫН ПРОДУКЦИ АБАДАГ БОЛОҺОНИИНЬ *(тонноор)*

УГАЙ БЭШЭГҺЭЭ

ОЧЕРК

… Агаар хабарай хан… сэбэрхэн. Иимэ бай… толон үлэмжэ хүр… хэбэртэй. Үбэр наруули … үни хайлажа һалаад, … үбэлэйнгөө мүль… дуулажа хаяхаар боло…

… үедэ Кабанскын айма… тосхондо (Карл … колхоз) Мосоров … Павлович гэгшындэ оро… үүдэ сэли… гурбан сонхонуу… гэрэй хажууда ошэ… малгайтай, нюр… аад, сула хүдэр бэе… шарайтай, телогрей… үбгэжөөл газаа… сүлөөгүй байбашье, … зогсожо, аба… орохые уриба… Зал … столдоо һуулгаба. … «һамбаашалжа», … һаржагар зузаан, ал… томо зураг хараад… орден, баһа хэдэн … үбсүүн дээгүүрээ жэ… энэ үбгэжөөл …

… һууна хаямта?—нү… асууба.

… Энэ ехэ хүбүүмни го… хүүлэһэн юм

… үбгэжөөл улам саашаа …, ямар хэрэгээр … тухайлхадаа, улаан … зузаан хоёр гурбан хабшагуудые бидэнэй урда асаржа табижархиба.

— 66 наһатай болобоб. Пенсидэ гаранхайб. Түрэл түхэмдөө, аша гушанартаа харуулха үзүүлхын тула шадаха ядаха соогоо энэ угайнгаа бэшэг, түүхэ бэшэжэ һуудаг болонхойб. Сүлөөтэй хүнэй носожо һууха ажал гээшэ ааб даа,—гэжэ хэлээд, тэдэ хабшагуудайнгаа нэгые урдамнай дэлгэжэрхибэ. Тэндэнь хорёодгушаад оной туужа, намтар тухай ород хэлэн дээрэ нилээд алдуутайхаар матарлажархиһан, тэрэ үе сагай онъһон, хошоо ябаган үгэнүүд, дуунууд, шарлажа бүрүүл болошоһон фото-зурагууд, газетэһээ хайшалжа абаһан хэһэгүүд хабсаргаатай байба. Энээниинь бидэ одоол юунһээшье үлүүгээр олзуурхашабабди.

— Лагаа намжар, һонин юумэ гээшэб? Өөрөө суглуулаа, бэшээ гүт?

— Тиигээ.

Удаань энэ альбом, папка-угайнь бэшэгые өөртэйнь хөөрэлдэжэ байгаад, эхинһээнь һүүл хүрэтэр амяа татангүй уншабабди, олон юумыень буулгажашье абабабди, хөөрэлдөөнэйнгөө үедэ тодолбошьебди. Сэхээр тухайдаа иигээд эхилэнхэй:

«Байгал далайн эрьедэ Хэрээлдэй нютагай шоно угай үгытэй ядуу Дарбаанай Павел гэдэгэй бүлэ соо 1903 ондо түрэһэн байнаб. Эсэгэмни баяшуулай хүлһэншөөр, эхэмни айлда нянькаар хүдэлжэ ябаа. Хоюулаа зөөри зүүдхэл үгы дээрэһээ ямаршье худалдаа наймаа, түлбэри. абалсангүй, «хуули бусаар» ниилэһэн байгаа.

Зүгөөр үхибүүдынь байжа үгөөгүй… Бөө удага асаруулжа байгаад. бөөлүүлээ, дэбхэрүүлээ, теэд ямаршье туһа болоогүй. Нэгэ дүүмни бүри горитойхон болоһон хойноо ехээр халуурба, дүйрэбэ гээшэ. Тиихэдэ баабаймнай хаанаһаашьеб нэгэ бөөе залажа асарба. Тэрэнь онго оруулбаб гээд, унажа аашалжа, үбшэн үхибүүнэйнь хажууда эхэ, эсэгымнай айлгаад, һүрдүүлээд, галзууртараа архи уугаад, үшөө шүдхэр анаахайень гаргахамни гэжэ, дүүемни таһа альгадажа, альгадажа ябашоо бэлэй… Фельдшер, доктор тэрэ үедэ байха бэшэ даа.

Булта наһа барашаһан долоон хүбүүдэй һүүлдэ гараһан энэ дүүмни баһа мордошоо һэн. Эрхэ мухахан, үншэн хэнзэхэн энэ дүүгээ ехээр шаналаа бэлэйб. Сэсэн, сэбэрхэншье, һэргэлэн һонорш юм һэн даа. Унтатажа хэбтэһэн аад, аяар холо хаамжын нээгдэхэдэ, һэрин бодожо, намаяа угтан гарадаг һэн… Энээнэй һүүлээр абамнайшье амидыгаар үхэшоод ябаа.

Ябахыса ябажа туршаад лэ, яахын аргагүй болоходоо, абамни намаяа нютагай нюдарган Азаргын Алтаагайда эльгээбэ. Аяар Корсаково ошожо, тэдэнэй талха таряа хуряалсабаб. Би өөрөө тиихэдэ унтаана, удааншаг аад, хамагай ехэ хараал шэрээлдэ оробоб. Абадаа ошожо гомдобоб. Теэд тэрэмни: «Бага бэшэш. Би арбан нэгэтэйдээ үбһэ сабшажа эхилээ һэм. Ши — арбан хоёртой болобош Залхуу тулюуршни ехэдэнэ. Алтаагайда ажал хээгүй һаа, яажа амидарха зонбибди»,—гээд намаяа хараажархиба. Юрэдөө яахыншье аргагүй хадань намаяа иигэжэ зэмэлһэн юм ааб даа.

— Би тиихэдэ сохюулһан хүм, — гээд үбгэжөөлни бэе дээрэ томо һорьбо харуулба.

«Гансашье манайхи бэшэ, мүн нютаг нугын бүхы хүн зон иимэрхүү ажабайдалтай байгаа.»

— Хэнһээш ехэ ажал хэбэшье, эдихэ, үмдэхэ гээшые ёһоор үзөөгүй һэмди. Ээ даа, далан халааһан дэгэлтэй, дагадха арһан үмдэтэй — харамтай хайран залуу наһамни, түрэлхидни, эгэшэ дүүнэрни, хүн зомни…

Теэд мүнөө ямар һайхан, зохид болоо гээшэб,—гээд, мүнөөнэй байдал тухай, эрхэ сүлөө. зол жаргал тухайгаа үнэн зүрхэнһөө хөөрэбэ.

«Коллективизациин үе,—гээд угайнь бэшэг соо дам саашань уншанабди. — Бишье одоол «эрьехэ наранай, ээлжэлхэ түрын» захалһые ойлгобоб. Хоро үһөөтэ, хойрог хомхой Азаргын Алтаа баянтанай хүдэлхэ, хүдэлхэгүй хамаг зөөри, зүүдхэл, алта мүнгыень хамтын ажалай жасада абалсажа, өөһэдыень арад зоной дундаһаа, нютаг оронойнгоо дэбисхэр нюруу дээрэһээ сүлэлсэбэб. Хубалза дараһан шэнгеэр даралсабаб. Тэрэ ангиин тэмсэлэй хатуу шэрүүн үедэ сомоной Советэй гэшүүн, коммунынгаа правлениин гэшүүн ябааб.

Тиигээд үзэг үзэбэб, уншажа, бэшэжэ һурабаб. Колхоздоо бригадираар хүдэлбэб. Хамтын ажал бэхижүүлхын тула хамсыгаа шамажа оробоб. Хүн зонойнай хүсэл эрмэлзэл гээшэ хизааргүй ехээр бадарба: бүлэг бүлэгөөрөө, бригада бригадаараа эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллабад, арадайнгаа байшанда ерэжэ, дуу ёохор хангюурдажа байха…

Бурхангүйшүүлэй бүлгэмдэ оробоб. Хамаг тахил шүтөөнгөө (урданьшүтөөд, юу олоо һэнбибди? Юушье олоогүйб!) хорёогойнгоо баруун хойто углууда абаашажа, олон хүнэй хараһаар байтар галдажархибаб. Мухар һүзэгтэй зандаа үлэһэн зарим айлнууд манайхин руу шагааха, шарбахаяа болишобо. Тиихэдэнь балай тообогүйб».

Угайнь бэшэг дам саашань һэхэнэбди.

«1941 оной зун манай орондо фашис Германи добтолбо. Намарынь — август һара соо ехэ хүбүүн Володитоёо хамта фронт мордобоб. Өөрөө артиллеридэ һуража байбашье, тэрээнээ дүүргэжэ амжангүй, стрелково частьда абтабаб. (хүбүүмни снайпер ябаа).

Старая Русса хото шадар 1942 ондо нэгэ иимэ ушар тохёолдоо һэн. Үргэн ехэ жалга соо байлдаанда орохымнай урда тээ дайсанай үхэр буу, миномёдууд урдаһаамнай дүүелдэбэ. Томо томо һомонууд эндэ-тэндэмнай дойбод сохин, эшхэрэн тэһэржэ, шэхэ дүлииргүүлэн, тооһо шорой үрхирүүлбэ… Эгээл энэ үедэ нэгэ нүхэрни (ород хүн һэн) айхабтар хүндөөр шархаташоод, ара нюрган дээрэ үндэлзэжэ хэбтэбэ… Би хажуудань агшан зуура ошожо, ара нюрган дээрээ үргэлэн, мүлхижэ, арын часть абаашажа ерээд, удангүй байлдаанда оролсоһон байнаб. Тиихэдээ энэ зүүн гарайнгаа тохоцогой дээдэ бэеэр, мүн һүүжээрээ хүндөөр шархатаа һэм… Энэл шархаараа яахын аргагүй табигдаха баатай болоһон хүм!»

— Володя хүбүүнтнай хаанаб?

— Намһаа һүүлдэ бусажа ерээ һэн. Олю дахин шархатанхай. Хэдэн орден, медальнуудтай. Мүнөө онгосодо мотористаар хүдэлнэ.

— Нүгөө хүбүүнтнай?

— Бидэ-хүгшэд энэ бага Борис хүбүүнэйдээ үргүүлжэ байнабди. Судомеханик юм.

— Баһал булта загаһашад болоо ха юм даа.

— Угнай тиимэ… Угаа үргэлжэлүүлжэ ябанад гээшэ. Юһэн ашанартайб. Теэд эдэмни хэд юуд болохо юм — бү мэдэе. Хэдшье болохо гээ һаань, өөһэдынь дуранай юм бэзэ даа,— үбгэжөөл энеэбхилбэ.

— Ехэл һайхан байна даа.

— Тон зүб даа. Зол жаргалтай ажаһуунабди. Анхан түрүүнһээ эхилээд пенсидэ гара гаратараа ходол загаһашадай бригадираар хүдэлөөб. Ленинэй орденоор шагнагдааб… Үзэһэн, хараһан юумэ, ябаһан ябадал, хэһэн ажал ехэ. Энээн тухайдаа угай бэшэг-домог бэшэжэ дүүргэхэ һанаатайб. Аша гушанарни һүүлдэ хараха, олон юумэ ойлгохо! — гэжэ үндэр наһата үбгэн ахамадай хэлэхэдэнь, үнэн зүрхэнһөө зүбшөөн һайшаагаа бэлэйбди…

Газаашаа гарахадамнай, үглөөнэйхиһөө бүри дулаарһан янзатай—хабарай агаар тунгалаг сэбэрхэн, оршон тойронхи газар дайда, Ранжурово тосхоной гэр байранууд бүришье гоё һайханаар толорон, яларан байгаа һэн.

Р. ЦЫБИКОВ.

Апрель.

„ЭНЭ НАҺАН“ ГЭЖЭ ТУУЖА ТУХАЙ

Буряад уран зохеолой прозын һүүлэй үеын туйлалтанууд ямар шэглэлтэйб гэһэн асуудалда харюу үгэхын тула олооро зүбшэнгүй аргагүй гэжэ һананаб. Мүнөө эхилхээ байгаа VI съезд дээрэ тус асуудалаар тусхай хөөрэлдөөн болохо бэзэ.

Ажаглахада республикымнай зохёолшодой олонхинь мүнөө үеын хүдөөгэй байдалай хубилалтануудай социальна талые, хүгжэлтынь ушар шалтагаануудые, хүн зонойнь шэнэ ёһо журам ба заншалнуудые харуулха талаар уран аргаяа тусгаар хурсадхадаг болоһон байна. Тиимэһээл һүүлэй үеын прозоор бэшэгдэһэн ехэ зохёолнууд тушаа нимэ ажаглалта хэмээр: ажабайдалай юрын үйлэ хэрэгүүдээр дамжуулан мүнөөнэй хүнэй нюур шарай харуулха гэһэн туршалга; роман, повестьнуудай олон геройнуудтай бололго; зохёолнуудай үйлын тад харша ангинуудай тэмсэлһээ бэшэ, харин юрын зүрилдөөнүүдһээ үндэһэ абалга; зан абаряа, сэдьхэл бодолоороо орёо геройнуудай олошорољго ба зохёол дотор тобойжо гараһан гол геройнуудай олон бололго — эдэ бүтэдэ манай роман, повестьнуудай юрэнхы шэнжэ болоно байһан янзатай. Дээрэ дурсагдаһан ажаглалтануудые В. Сергеевэй «Һайхан үдэр», Ц-Ж. Жимбиевэй «Талын харгынууд», Ш-С. Бадлуевай «Хүнэй шарай» гэжэ романуудые. Доржи Эрдынеевэй «Энэ наһан» гэжэ тууужа уншаад байхада, бүришье эли болоно.

«Энэ наһан» гэжэ тууужа залуу уран зохёолшын түрүүшын ехэ зохеол. Тэрэнэй һайн, муу талань мүн бусадшье роман, туужануудта бии. Тиимэһээ «Энэ наһан» тухай дэлгэрэнгыгээр тогтоё.

Туужын гол удхань хүдөө һуурнуудые хото городойхидо адли байдалтай болгохо гэһэн тэмсэлэй зүрилдөөнһөө дулдыдажа, совет хүнүүдэй мүнөө үеын гол зорилгонуудые харуулһан байна. Урданай модон гэрнүүд, үмсын ажал, хотон соохи муухан клуб, хоёр наранай хоорондо үргэлжэлдэг сүлөөгүй ажал дээдэ ба дунда һургуулитай мүнөөнэй залуушуулай эрилтые хангахаяа болинхой, тиимэһээ тэдэнэй город руу тэгүүлхэнь, хүдөөдэ ажаллаха хүнүүдэй дуталдахань гайхалгүй. Хүдөөгэй ажабайдалай энэ эгээл шухала болоод байһан асуудал мүнөө үедэ партийна, совет органуудай анхаралда абтаад, али болохо аргаар шиидхэгдэжэ эхилжэ байбашье, уран зохёолдо тодо һайнаар харуулагдаагүй. Хүшэрхэн энэ темэдэ Доржи Эрдынеевэй аһаһан ушар хадаа тэрэнэй ажабайдалтаяа нягта холбоотойе, мүнөө үедэ эгээл шиидхэгдэхэ ёһотой болоод байһан асуудалда өөрынгөө зүгһөө хабаадалсаха гэһэн һайн һайхан эрмэлзэлыень гэршэлбэ.

Энэ эрмэлзэлээ залуу зохёолшо мүнөө үеын совет хүнүүдэй һонирхолтой образууд дээрэ, зан абаряараа, ажал хэрэгээрээ, эрмэлзэл зорилгоороо ондо ондоо хүнүүдэй хуби заяан дээрээ харуулаа. Залуу архитектор Шулуун Москвада дээдэ һургуули дүүргээд, түрэл нютагаа ерэжэ, тэндэхи залуушуул — Эрдэни, Хонгор, Жаргал, парторг Галдан болон бусад нүхэдтэеэ колхозойнгоо түбые хубилгалсажа эхилнэ. Эдэнэр адли хүнүүд бэшэ, тойроод байһан хүн зонтоёо харилсахадаа алдуу, эндүүшье гаргана. Зорһондоо хүрэхын тула хубиингаа хэрэгые хайрлангүй тэмсэдэг, манай партиин хүмүүжүүлһэн һайн һайхан совет хүнүүд байна. Тэдэнэрэй хэрэг буруушаан тэмсэһэн хүнүүдэй образууд мүн баһа анхарал татамаар. Жэшээнь, Дондог дархан аша хүбүүн Шулуумни элинсэг хулинсагуудайнгаа һуудал байдалда, уг заншалда гараа һарбайба гэжэ һанана, наһатай болоһон дээрэһээ шэнэ ёһо заншалнуудай ажабайдалда орожо байһые ойлгоногүй, тиигэжэ олонһоо гээгдэпэхэдэнь, Шулуун, Жаргал, Галдан тэрээндэ ойлгуулжа үгэхые оролдоогүй, тэдэнэй өөһэдынгөө ажалда сүлөөгүй ябаһан дээрэһээ орхигдожо, мүнөөнэй совет байдалда урмаа хухаранги үлэнэ. Харин тиихэдэнь барилгашадай бригадир Бабуудай (хүшье алаһан, зобоһоншье, жаргаһаншье хүн) Шулуунай шэнэ барилгаһаа болоно мүнөө олодог «ута мүнгэеэ» алдахаб гэжэ ойлгоһон дээрэһээ тэдэнэй урдаһаа тэмсэнэ, хардалга, гүрдэлгэ гаргана. залуушуулые (Лодой) бэедээ татана. Мүн түрүүлэгшэ Сэдэн Бабуевшье колхозойнгоо түлөө мэхэшье. һайншье юумэ хэхэдээ, өөрынгөө хара хуби тухай бододоггүй хүн. Колхозоо магтуулхын тула гүрэнниешье мэхэлжэрхихэдээ гайхадаггүй. Тиимэһээнь тэрэнэй алдууе Цырен, Норжимо мэтэ мэхэшэд хэрэглэнэ, ниитын зөөри эдинэ. Гадна Лодой, Эрдэни, Хонгор, Жаргал, Тамжад абгай тухайшье һонирхолтой баримтануудые дурдамаар, тэдэнэй өөһэд өөһэдынь аяг зангые үйлэ хэрэгээрнь гарган харуулжа, олон ондоо хуби заяатай хүнүүдэй образуудые зуража шадаһаниинь һонирхолтой байна.

Энээнэй яагаад туйланаб гэбэл, автор зохёолойнгоо сюжет, үйлын хүгжэлтые шадамараар зохёоно. Түрүүшын дүрбэн бүлэг дотор зохёолой үйлэ хүгжэн, уншагшадта гол геройнууд ба тэдэнэй зорилгонууд эли болоно. Жэшээнь, нэгэдэхи бүлэгтэ Шулуунай бодол, зорилго элирнэ; хоёрдохидо тэрэ Галдантай хөөрэлдэжэ зориг ороно, чертежууд дээрэ хүдэлнэ, үбгэн абадаа ойлгуулжа ядана. Бабуудайтай (ерээдүй хадамтаяа) хэрэлдэнэ; гурбадахи бүлэгтэ тэрэ Бабуудайн бригадада «сүлэгдэнэ», мүн тэндэһээ тэрьелжэ, правлениин суглаанда ерэнэ. Иигэжэ үйлэ табадахи бүлэг хүрэтэр хүгжөөд, Шулуунай хэрэгэй ниитын хэрэг болоһониинь харуулагдана. Шэнэ һуурин тухай бодонгүй, һанаа амар байха хүн Сахюуртада үгы болоно. Зариман (Эрдэни, Жаргал, Галдан) залуу архитекторые эрид дэмжэнэ. Нүгөөдүүлынь (Бабуудай, Тамжад) эрид буруушаана. Гурбадахидынь (Бабуев, Лодой) алин тээшэньшье болоногүй. Харин Цырен Норжомо хоёр Бабуудайешье, Шулууниешье дэмжэхээр (өөһэдтэнь хэрэгтэйл һаань) бэлэн. Иигэжэ Доржи Эрдынеев туужынгаа гол зүрилдөөе геройнуудайнгаа нюур шарайгаа, зан абарияа харуулха гол хадааһан болгоо.

Гэхэтэй хамта тууужа дотор анхарангүй гарахын аргагүй алдуунууд бии. Энэ илангаяа залуушуулай инаг дуран тухай бэшэхэдэнь эли болоно. Геройнуудайнгаа сэдьхэл бодолой эгээл зураглагдамаа үенүүдые авторай харуулангүй үнгэршэхэдэ. зарим геройнуудтань үнэншэхын аргагүй болоно. Жэшээ дурдая: Эрдэни Хонгор хоёр туужын эхиндэ бэе бэедээ үшөө дурлалсаадүй. Хонгор нютагтань «үнэхөөрөө дурлаха» хүбүүдэй үгы дээрэһээ Эрдэнитэй юрэл «саг үнгэргэхын» далимда нүхэсэнэ. Тиигээд ойдо хоёр хоноггто болоһон воскреснигэй һүүлээр тэрэ Эрдэниһээ түрэхэ болошоно. Иигэжэ тэдэ хоёрой наадан ханяадан болоод, һүүлдэнь Хонгор дутуу түрэжэ, үхэн алдана. Тиихэлээрнь лэ гэнтэ Эрдэниин зүрхэндэ инаг дуран һэришэхэ юм. Һүүлдэнь Хонгороо һамган болгон абажа, эбтэй эетэй һууна. Тэдэ хоёрой хоорондо иимэ юумэнэй болохонь гайхалгүй. Юундэб гэхэдэ, Хонгор хүнгэн ябадалтай, һэбхишэг басаган. Хэндэшье үшөө дурлаагүй дээрэһээ хараһан хүбүүдээр нүхэсэхэдэшье хамаагүй. Эрдэнишье тиимэ. Сэбэрхэн басаганай дайралдаа һаа үгы гэхэгүй хүн. Иимэ хоёрой хоорондо юуншье боложо магад. Зүгөөр эдэ бүгэдэ авторай хүсэд һайн, арсашагүй тайлбари, тодорхойлюлго үгөөгүй дээрэһээнь үнэншэхын аргагүй инаг дуран болон бшуу.

Мүн Эрдэниин зарим тэды үйлхэрэгүүдшье уран аргын хүсөөр хүсэд элирхэйлэгдээгүй. Энэ хүбүүнэй түргэн хубилхань гайхалтай. Жаргалтай дүтэ танилсаха, тэрэнэй хойноһоо харгылдаг болохо һанаатай воскресник үнгэргэжэ байһан аад, гэнтэ Шулуунай айхабтар дүтын нүхэр, баруун гарынь болошоно. Юундэб гэхэдэ, аймагта мэдэгдэхые, магтуулхые хүсөө. Теэд автор эдэ доторойнь нюуса бодолнуудые, хара һанаае харуулаагүйл. Тиихэдэнь ехэ орёогоор зураглагдажа эхилһэн образ хүсэд бүрилдэнгүй үлэшэнэ.

Жаргал, Лодой, Шулуун гурбанай нүхэсэл тушаа мүн лэ хэлэхээр. Лодой Жаргал хоёр хоорондоо миин бэшэ харилсаатай гэжэ хүрэһөөр лэ мэдэнэбди. Теэд Жаргалай эгээл шухала шиидхэбэриеэ абаха болоод байхада, эхын нүлөөһөө гараагүй, зоригтүй Лодой туһалжа шаданагүй. Тиигэжэ Жаргал нүхэртөө гомдоно, Лодойе иимэ тулюур хүн болгоһон урданай заншал (залуушуул ахашуулай урдаһаа дуу гараха ёһогүй), мүнөөнэй байдал (Бабуудайн бригада) хоёртой тэмсэхэ гэжэ шиидэнэ. Тиихэдээ өөртэнь «бүтүүхэн» дуратай Шулуунда ерэнэ. Теэд эдэ хоёрой үбгэ һамган болошогшо яаһан түргэн гээшэб!? Эндэ авторай яараһанай гү, али инаг дуранай бүри дүтэ болон хүгжэһые зураглажа ядаһанай тэмдэг үзэгдэнэ. Тиихэдэ Цырен Норжимо хоёрой харилсаан тушаа автор өөрынгөө һанамжые хүсэд хэлээгүй ул[...] Цырен һамганһаа һала[...] жимо үбгэндөө урба[...] ехые суглуулаад лэ го[...] жаргаха гэһэн эрмэлзэ[...] тал мүнгэн тэдэнние б[...] «дуратай» болгожо хо[...] инаг дурые автор бүри[...] шэнгеэр бэшэнэ. Энэ [...] зохёолшын зүгһөө бүд[...] ёһотой байгаа. Тии[...] өөрынгөө үгые хүсэд ха[...]

Эдэ дутагдалнууд [...] хэлэнэб гэхэдэ, Доржи [...] яһала һонин геройну[...] абари, һанал бодолоор[...] доо хүнүүдые — зу[...] шадамар байбашье, [...] сэдьхэл бодолой хүдэл[...] дэлсынь психологическ[...] тагаание үнэншэмэ за[...] ха дүршэлтэй үшөөл бо[...]

Гэхэтэй хамта тус ду[...] юрэнхы дээрээ һонёор [...] зохёолой һайн талану[...] шье балартуулнагүй. [...] буряад литературадамн[...] зохёолшын орожо ба[...] харагдана. Илангаяа а[...] гүн соо боложо байда[...] нуудые ойлгон хаража, [...] рой бүхэнэйнгөө хуби [...] рэг болгон, зан абари[...] гаргана ха юм. Энээнии[...] һан» гэжэ туужань гэр[...] на залуу зохёолшо ура[...] лэз дээшэлүүлхын [...] ехээр хүдэлхэ ёһото[...] баһа геройнуудайнгаа [...] долой хүдэлсын ушар[...] нуудые («диалектику ду[...] шэмөөр харуулдаг, зох[...] дээ харюусалга ехэтэй[...] дэг болоогүйдэнь ехэ [...] лагдахагүй гэжэ һану[...] тэйбди.

В. НА[...]
хэл[...]
эрдэмэй [...]

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ
ХИЛЫН ГААНАҺАА
РАДИО

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгриин Эгер городто В. И. Лениндэ памятник бодхогдохо юм. Тэрэниие бодхолго венгер скульптор А. Макриста даалгагдаа.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе һайндэрлэхэ үеэр, 1970 оной апрельдэ энэ памятник нээгдэхэ байна.

КАНАДЫН КОМПАРТИИН СЪЕЗД ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭБЭ

ТОРОНТО. (ТАСС). Канадын дотоодын ба гадаадын политикын асуудалнуудаар хэдэн шухала документнүүд апрелиин 6-да Канадын коммунистнуудай XX съездын хүдэлмэриин түгэсхэлэй үдэртэ баталан абтаа. Дотоодын политическэ асуудалнуудта, тэрэшэлэн уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй шухала асуудалнуудта коммунис партиин ямараар хандадаг байһаниинь эдэ документнүүд соо элирхэйлэгдэнхэй.

Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөе Москвада июлиин 5-да зарлаха тухай шиидхэбэриие съездын делегадууд нэгэн дуугаар һайшаагаа.

Канадын коммунистнуудай съезд хадаа коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай нэгэдэлые бэхижүүлхэ, хүн түрэлтэнэй хамтын дайсан — империализмда эсэргүүгээр бүхы демократическа ба антиимпериалис хүсэнүүдые нягтаар жагсааха хэрэгтэ энэ зүблөөн шухала алхам болоно гэжэ тоолоно гээд тус асуудалаар баталан абтаһан резолюци соо хэлэгдэнэ.

Эб эмхи алдахуулха гэһэн маоистнуудай политикые, совет-хитад хилэ дээрэ арсалдаа тулалдаа үүдхэн, харата ябуулгануудые хэдэг байһые съезд буруушаана гээд резолюци соо заагданхай.

Дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ зорилготой хүсэлэл оролдолгоёо үргэлжэлүүлхыень, Москвада болохоёо байһан уласхоорондын зүблөөнэй амжалтатай байхын тулада бүхы юумэ хэхыень Канадын компартиин Центральна Комитедтэ съезд даалгаа.

НАТО-һаа Канадын гараха тухай Канадын Компартиин XX съезд эрилтэ хэһэн байна. Ядерна зэбсэг яаралтайгаар түхеэрхэ ябадалда хүргэхэ, ракетэдэ эсэргүү түхеэрэлгэнүүдые байгуулха талаар США-гай түсэбүүдые Канадын правительство буруушааха ёһотой гээд съезд мэдүүлһэн байна.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе үргэнөөр тэмдэглэхын тулада бүхы шухала хэмжээнүүдые абахыень, тэрээндэ бэлэдхэлтэй тааралдуулан, Канадын арадай дунда Ленинэй революционно һургаалые эсэшэ сусашагүйгөөр тайлбарилхыень уряалан Канадын Коммунис партиин бүхы организацинуудта энэ гайхамшагта ойе һайндэрлэлгэдэ зорюулагдаһан тусхай резолюци соогоо съезд хандаа.

Политическэ шалтагаанаар Грециин түрмэнүүд ба концлагерьнуудта хаагдаад, зобоогдожо туляагдажа байһан бүхы хүнүүдые дары түргэнөөр сүлөөлхэ тухай эрилтэ съездын делегадууд хээ.

Партиин Центральна Комитедые, бусад хүтэлбэрилхы органуудые съезд шэнээр һунгаа. Канадын Компартиин генеральна секретаряар нүхэр Уильям Каштан Центральна Комитедэй түрүүшын заседани дээрэ дахяад һунгагдаа.

Нигеридэхи дайн байлдаан

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Лагоһоо абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Зүүн-Нигериин сэрэгүүд сепаратистнуудай гарта байһан һүүлшын городуудай нэгэн болохо Умуахиаһаа хүн зониинь гарган абаашажа эхилээ. Умуахиа һүүлэй үе хүрэтэр Зүүн-Нигериин засаг түрын штаб-квартира байһан юм. Федеральна зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түрүүлжэ ябаһан частьнууд Умуахиаһаа 12 километрэй газарта хүрэжэ ошоод байнхай. Энээн тухай Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Нигериин федеральна зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгэй дээдэ зэргэтэ түлөөлэгшын мэдүүлгэдэ үндэһэлэн дамжуулна.

КПФ-гэй XV съезд дүүрэбэ

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). КПФ-гэй съезд һүүлшынгээ үдэр хүдэлмэрилхэдөө, хэдэн документнүүдые: уласхоорондын байдалай талаар «Эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө» гэһэн мэдүүлгые; В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо, Фридрих Энгельсэй түрэһөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдан тэмдэглэгдэхэ научна социализмын ойн жэлтэй дашарамдуулагдаһан резолюциие; дотоодын политическэ асуудалаар резолюциие; профсоюзна хүдэлөөнэй нэгэдэлэй асуудалаар резолюциие; хүдэлмэришэдэй спортивна холбооной 50 жэлэй ойтой дашарамдуулагдаһан резолюциие ба залуушуулда хандалгые баталан абаа. Партиин нэгэдэл тухай асуудалаар шиидхэлгые съезд мүн лэ баталан абаһан байна.

Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай договорой Финляндиин ба Советскэ Союзай хоорондо баталагдаһаар 21 жэлэй гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, КПСС-эй Центральна Комитедтэ эльгээгдэхэ амаршалгын телеграммые съезд баталан абаа.

Һанамжануудай алгасалдаһан дээрэһээ партиин шэнэ устав баталха тухай асуудал хойшолуулха, партиин шэнэ хүтэлбэриин үзэмжэдэ дамжуулха гэжэ шиидхэгдээ. Шэнэ хүтэлбэри хадаа Уставай проектые удаадахи съездын баталамжада табиха ёһотой болоно.

«Партиин политическэ ба соёл сурталай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай» тогтоол апрелиин 6-да, түгэсхэлэй заседани дээрэ баталан абтаһан байна.

КПФ-гэй түрүүлэгшээр Аарне Сааринен, вице-түрүүлэгшээр — Эркки Саломаа, шэнэ генеральна секретаряар Арво Аалто һунгагдаа гээд үдэшэлэн съезд дээрэ соносхогдоо.

Центральна Комитедтэ 35 хүн һунгагдаа.

КПФ-гэй ЦК-гай Политбюродо: Арво Аалто, Арво Хаутала, Анна-Лииса Хювенен, Олави Хяннинен, Эркки Кивимяки, Аарне Сааринен, Херта Куусинен, Олави Лайне, Эркки Саломаа, Ерма Симпура, Эркки Туоминен, Вилле Песси гэгшэд ороо.

Партиин түрүүлэгшэ Аарне Сааринен съездын түгэсхэлдэ үгэ хэлэһэн байна.

НАТО—хори наһатай зүнтэг

Энэ ушарые хүнэй ами наһантай сасуулжа болохо байгаа һаань, Хойто-Атлантическа союз (НАТО) хорин жэлэйнгээ ойе өөрыень хуурсагта оруулан алдаһан үбшэнһөө һэргэн бодоһон зүнтэг үбгэн шэнгеэр угтажа байна. НАТО «өөрынгөө үүргэ дүүргээ», мүнөө «хоёрдохёо амидыран һэргэжэ» байна, бүлэглэлэй бүхы хорин жэлэй түүхэ — «үбшэлэлгын түүхэ», хүндэ хүшэр кризисэй түүхэ болоно гэжэ ойн үдэрэй (апрелиин 4) урда тээ баруун оронуудта олоор баталан хэлэгдэдэг байна. Тиихэдэ эдэ бэрхэшээлнүүдһээ онсо хэмжээнүүдые абажа гарахые атлантическа бүлэглэлэй удамаршад оролдодог байха юм.

Хойто атлантическа союз «советскэ аюулһаа» хамгаалха гэһэн хуурмаг уряатайгаар 1949 ондо байгуулагдаа һэн. Тэрэнэй удхань НАТО-гай байгуулагдаһан сагһаа элирһэн байгаа. Гэбэл энэ хадаа Советскэ Союзда, бүхы социалис оронуудта эсэргүүсэн, эдэбхитэйгээр тэмсэл хэхын тулада байгуулагдаһан зэрхэг түримхэй сэрэгэй-политическэ бүлэглэл байһан юм. Тиихэтэй хамта НАТО хадаа Баруун Европын гүрэнүүдые американ мэдэл доро байлгахада таарамжатай организаци боложо үгэһэн байгаа. Бүлэглэл дотор США хүтэлбэрилхы байдал эзэлһэн, нютаг нютагуудай олон тоото организацинуудтахи дээдэ командна тушаалнуудта американ генералнууд ороһон, политическа ба стратегическэ захяа заабаринууд Вашингтонһоо үгтэдэг байгаа. Түрүүшын үедэ, Баруун Германида түрюулхынгээ урда тээ, Англи Холбоото Штадуудай «нэгэдэхи номерой» ханинь байһан юм. НАТО-гай тогтоһон сагһаа хойшо буу зэбсэг угаа яаралтайгаар түхеэрэгдэдэг болоһон байгаа. Бүлэглэлэй гэшүүн оронуудай сэрэгэй гаргаша 1969 ондо 104 миллиард доллар болоһон, тайлбарилан хэлэбэл, НАТО-гай тогтоһон түрүүшын жэлэйхитэй сасуулхада, табя хахад дахин нэмэһэн байна. Бүхы хорин жэлэй турша соо дайнда бэлэдхэлгэдэ атлантическа гүрэнүүд 1.200 миллиард доллар гаргашалаа.

Зүгөөр эдэ угаа ехэ мүнгэ зөөри гол зорилгоёо бэелүүлхэ — дэлхэйн социалис оронуудые һуларуулха ба усадхаха һэдэлгэдэнь туһалаагүй.

Хойто-Атлантическа бүлэглэлэй бэрхэшээлдэ ороһон тухай үгэ хүүр гарадаг, тэрэ мүртөө үсэд шангаар гарадаг болонхой. НАТО-гай сэрэгэй организациһаа Франциин гараһан жэшээ хамагай түрүүндэ арсашагүй баримта гэжэ тоологдодог байха юм. Франциин хараа бодол энэ сэрэгэй-политическэ бүлэглэлэй задаран доройтожо байһанай эгээн лэ эли тодо жэшээ лаб болоно даа. Зүгөөр де Голлидо иимэ шиидхэбэри гаргуулһан шалтагаанууд НАТО-гай бусад гэшүүдтэ мүн лэ адляар хамаадана. Атлантическа удамаршадай хэршье ехэ оролдолго гаргаа һаань, газаашаа тэгүүлхэ эрмэлзэлгэ бүлэглэл дотор гараһан зангаараа.

Бүлэглэлые байгуулха үедэ хэрэглэгдэһэн политическэ гол баталамжануудай, нэрлэбэл «совет аюул» тухай уршагта худал хуурмаг үгэнүүдэй үндэһэ баримтагүй байһаниинь сагай үнгэрхэ тудам бүри эли боложо үгөө. Идхалга хэхэ зорилгоор хэрэглэгдэһэн энэ хуурмаг үгэдэ этигэдэг хүнүүд баруун оронуудта улам бүри үсөөн боложо байнхай. Энэ үгые анха түрүүн Черчилль 1946 ондо Фултондо хэлэһэн мэдээжэ үгэ соогоо хэрэглэһэн юм. Канадын премьер-министр байһан Пирсон анхарал хандуулмаар мэдэрэлгэ бүри һаяшаг хэһэн байгаа бшуу. «Советскэ аюул» тухай хэлэхэдээ, Пирсон иигэжэ ажаглалта хээ: «Энээндэ мүнөө ехээр этигэжэ шадахагүй байнаб». Урдань НАТО-е эгээн лэ абьяастайгаар магтагшадай нэгэнэйнь иимэ тобшолол хээ һаань, бүлэглэлэй политическэ талаар ехэ бэрхэшээлдэ ороһон тухай лабаар хэлэжэ болохо байна.

Американ баадхалгануудһаа зайсаха, политикаяа өөрөө тодорхойлдог эрхэтэй байха эрмэлзэлгэнүүдэй улам ехээр гарадаг боложо байһаниинь мүн лэ Канадын жэшээ дээрэһээ һайнаар харагдана. НАТО дотор зүрилдөөнэй бүри гүнзэгырэлгэдэ милитарис ба үһөө нэхэхэ эрмэлзэлгэтэй хүсэнүүдэй һэргэжэ байһан Баруун Германиин энэ бүлэглэл дотор дүүргэдэг үүргэ шухала нүлөө үзүүлһэн байна. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ НАТО-гай олон орон нацис зээрхэг түримхэй ябуулгануудта дайрагдаһан байна бшуу.

Эсэстэнь, автоматическа зонхилгошодто олониитэ арад зоной хэдэг баалалтые хараада абангүй гаража болохогүй. НАТО-гай үмэнэ абаһан үүлгануудайнгаа ёһоор бүлэглэлэй гэшүүн оронуудай хэдэг угаа ехэ сэрэгэй гаргашанууд ажалшадайнь байдалда муугаар нүлөөлдэг юм. Бүлэглэлһөө гарахын түлөө хүдэлөөн ехээр гү, али багааршье НАТО-гай бүхы оронуудта дэлгэрэнхэй.

НАТО-гай бэрхэшээлтэй эрхэ байдалда ороод байхада, доройтожо байһан бүлэглэлые «шэнэдхэн һэргээхын» тулада Атлантическа удамаршад саг үргэлжэ хүсэлэл оролдолго гаргана. Тусхайлбал, США-гай президент Никсонэй Европодо һаяхан аяншалга иимэ зорилготой байгаа. НАТО-гай Брюссельдэхи штаб-квартирада Никсонэй түрүүлжэ ороһониинь тушаан болоһон ушар бэшэл. «Доройтожо ороһон Хойтоатлантическа союзые аргалан һэргээхэ» зорилго шэнэ президентын үмэнэ табигдаһан байгаа гээд «Нью-Йорк таймс» бэшээ һэн.

Өөрынгөө уршагта түүхын үе соо НАТО стратегическэ хараа бодолоо хэдэн дахин һэлгэһэн байха юм. Бүлэглэлэй тогтоһоной һүүлээрхи түрүүшын үедэ «үргэлжын дай хэхэ» хараа бодол бүлэглэл элитээр баримталдаг байгаа. Удаань энэ хараа бодолынь «харюугаа ехээр абаха» гэһэн үзэлөөр һэлгэгдэһэн байгаа. «Харюу сохилто шадамараар үгэхэ» гэһэн һанал мүнөө НАТО-гай стратегиин үндэһэ һууринь болодог. «Харюу сохилто шадамараар үгэхэ» гээшэ дээрэ дурсагдаһан стратегическэ хоёр хараа бодолһоо юугээрээ илгаатайб гэхэдэ, сэрэгэй ябуулгануудай эхиндэ бэшэ, харин дайнай бүри хожомой шатануудта ядерна зэбсэг хэрэглэхэ гэжэ хараалдаг юм. Тиигэжэ юрын буу зэбсэгэй үүргэ дээшэлүүлэгдээ. Тэрээнһээ уламжалан, бүлэглэл соохи хүсэнүүдэй тэнсүүри хубилжа, Баруун Германи США-гай гол ханинь боложо дэбжүүлэгдээ. Атлантическа хараа бодолые удаа дараалуулан һэлгэхэ ябадалда хүргэһэн бэрхэшээлнүүдэй шалтагааниинь гэхэдэ, Варшавска договорто нэгэдэһэн Советскэ Союзай ба социалис оронуудай сэрэгэй-экономическа хүсэ шадал шууд сэхээр ургана. Советскэ Союзай мүнөө үе сагай эгээн лэ хүсэн түгэс ядерна зэбсэгүүдтэй болоод байһан эрхэ байдалда ядерна дай хэхэ гэһэн натовска хараа бодол хамагай түрүүндэ Холбоото [...] өөһэдтэнь, зээрхэг түр[...] лэлэй талаар ханинар[...] байна бшуу.

Стратегическэ талаар [...] ородог болобошье, сэрэг[...] бэлэдхэлтэй Хойто-Атлан[...] бии байһан хэбээрээ, Евро[...] шон байдалые шахардуу [...] годог шалтагааниинь [...] гаараа, бүлэглэлдэ ородо[...] эгээн лэ xархис хүсэнү[...] жэ, тэдэнэй дотоодын ба[...] той нүлөө үзүүлһээр. [...] хүтэлбэриин һайшаалта[...] лэ хэгдэһэн фашис урба[...] үнэмшэстэй жэшээ бол[...] Социалис оронууд тушаа [...] рата һанаашалгануудые [...] байдаг. Чехословакида [...] сэнүүдтэ эсэргүүгээр хэг[...] хэлтэ ябуулгануудаар [...] һанаа энэ бүлэглэлэй [...] нюудаггүй. Гэбэшье Че[...] арадта туһаламжа үзүүлһэ[...] ска договорой оронуудай [...] ябуулганууд хархис [...] түсэбүүдые таһалдуулаа [...] жэ.

Яаралтайгаар зэбсэ[...] люулха, манай түби [...] тулалдаанай гараха аюулы[...] зам бэдэрхэ гээшэ Европо[...] байдалай шахардуу [...] эрхэ байдалда илангаа [...] лоно.

Тиимэһээ Европодохи [...] байдал бэхижүүлхэ боло[...] лохо байһан ниитэ Евро[...] зарлахые дурадхаһан Вар[...] говорто хабаадалаг гүрн[...] пешэлхи зүблөөнэй ха[...] дэлхэй дээрэ ехэ хүсэтэй[...] тан дуулдаһан байна. [...] Варшавска договорой ор[...] һөө түрүүн гурбан жэ[...] дуулдаһан аад, харин Хой[...] ческа бүлэглэлөөр бүү[...] байгаа. Ниитэ Евро[...] ёһоной харилсаа холбо[...] гээшэ тэрэ гэһэнһээ хойш[...] хала удха шанартай [...] да ородог оронууд эб най[...] гаха, харилсаа холбоо то[...] зүрхэнэй уряае зүбшөөх[...] бэгтэй хойшолонтой урд[...] тикые үргэлжэлүүлхэ [...] лоод байна.

С. [...]

БОКС

МАНАЙ ХҮБҮҮД ИЛАА

Үнгэрэгшэ амаралтын хоер үдэр Улаан-Үдын түмэр замшадай соёлой байшан соо Эрхүү, Улаан-Үдэ хотонуудай боксёрнууд уулзажа мүрысэһэн байна.

Түрүүшын үдэр Эрхүү хотые 1969 оной түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй шанда хүртэһэн залуу боксёр В. Житков манай Г. Решетниковтэй тулалдаха болоо. Эдэ хоёр 1-дэхи разрядтайнууд. ринг дээрэхи тэмсэлыншье тоогоороо адлирхуу байгаа. Түрүүшын раунд. Г. Решетников нүгөөдэдөө зоримгойгоор добтолжо ороод, хэдэн хүсэтэ сохилтонуудаар эли бодо һуларуулба. Манай боксёрой саашадаашье мэргэн сохилтонуудые хэхэлээр Эрхүүгэй түлөөлэгшын удаан тэсэхэгүйе мэдэрһэн рингын судья Г. Решетниковэй гарые харагшадай альга ташалган доро үргэнэ.

Гэбэшье мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр үнгэргэгдэһэн тэмсэлдэ Г. Решетников Эрхүүгэй С. Ходченкотой уулзахадаа, яаха аргагүй булигдаа. Байгша оной зоны чемпион Сергей Ходченко урда үдэрынь манай һайн боксер Александр Канн гэгшые очкогоороо илаһан байгаа. Г. Решетников эндэ хэдэн удаа бээлэйнгээ альган талаар «нюдэ нюургүй» сохижо ороод, уданшьегүй рингын судьягай һануулга абана. Хоёрдохи раундын дүүрэхэ дүтэлөөд байхада, добтолгынгоо үедэ хамгаалгаяа мартадаг Г. Решетниковые Эрхүүгэй боксер удаа дараа хэгдэһэн сохилтонуудаар унагаажархёо.

57 килограмм шэгнүүртэй Улаан-Үдын түлөөлэгшэ Ринчин-Доржо Тушинов Эрхүүгэй В. Ельник гэгшэтэй тэмсэлдэ гараад, тушаад секундын турша соо нокдаунда оруулжа, яларма илалта туйлаа. В. Ельник хоёрдохи үдэрэй тэмсэлдэ манай Д. Батковтойшье тулалдахадаа яаха аргагүй булигдажа, тэрэнэй секундант В. Реунов энэ тэмсэл болюулха ушартай болоо һэн.

Түрүүшын үдэрэй тэмсэлдэ манай түлөөлэгшэд 1-дэхи разрядтай Ш. Хазагаев, Б. Степанов, В. Мантасов, мастерта кандидат Б. Нимаев гэгшэд илалта туйлаа. Тиихэдэ Ал. Хантаев В. Орешковые (Эрхүү) тон бага саг соо нокдаунаар илаа һэн.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр манай боксернууд М. Ушнаев, Н. Арбанов. Н. Федоров, Л. Демехин, Н. Николаев гэгшэд уулзалгануудаа тон булюу илалтаар түгэсхэжэ, харагшадые баясуулаа. Тиихэдэ Улаан-Үдын байгша оной чемпион Г. Щербаков В. Скляновтай гаража, мүн лэ илалта туйлаа. В. Склянов олон удаа Эрхүү хотын чемпион байһан, мүн «Локомотив» бүлгэмэй түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ шан абаһан нүхэр байгаа.

Эрхүүгэй түлөөлэгшэ 1-дэхи разрядтай В. Орлов спортын мастер Дүлзэн Бабудоржиевтай нилээд эрэлхэгээр тэмсээ. Түрүүшээр тэрэ добтолоодшье абаа. Теэд тэрэнэй сохилтонууд Бабудоржиевай хамгаалгые яашье дабадаггүй байба. Энэ уулзалгада манай мастерай даруухан түрилтэтэй, мэргэн добтолгонууд зоборигүйхэн илалтаар түгэсэжэ, харагшадые баясуулаа.

Мүн лэ энэ үдэр байгша оной Эрхүү хотын, областиин чемпион болоһон Сергей Постников манай түлөөлэгшэ Шагдар Хазагаевые бэлээр илаһан байна. Һалгай дурэһөө шангаар сохидог эдитэй, яһала һайн боксер Ш. Хазагаев хоёрдохи раундһаа эхилжэ эдэбхиеэ алдаһаниинь харамтай.

Эрхүүгэй областиин чемпион 71—75 килограмм шэгнүүртэй Циманов, Нимацыренов (Улаан-Үдэ) гэгшэд мүрысөөнэй һүүлшын, 33-дахи тэмсэлдэ гаража, манай түлөөлэгшэ илажа шадаа. Мүрысөөнэй дүнгөөр Улаан-Үдын боксернууд эрхүүгэйхидые 15:5 тоотойгоор илаба.

Б. ЖАНЧИПОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Бабудоржиев В. Орлов хоёрой тэмсэл.

ФУТБОЛ

«СЭЛЭНГЫНХИД» КРАСНОДАРТА МҮРЫСЭХЭНЬ

«А» классай хоёрдохи бүлэгэй футболистнуудай дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө байгша оной мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаха манай «Сэлэнгэ» команда жээрэб таталгын ёһоор апрелиин 13-да Шэтын СКА командатай уулзаха болоо. Гэбэшье Шэтын футболой талмайн дурсагдагша болзорто бэлэн бэшэ байха ушарһаа энэ уулзалга хараалагдаһан болзортоо Краснодар хотодо үнгэргэгдэхэ болоо.

Мүнөө үедэ манай «Сэлэнгын» футболистнууд Адлер хотодо һүүлшынгээ һорилгонуудые гаража байнхай.

МҮРЫСӨӨНҮҮД ЭХИЛБЭ

Футболоор 1969 оной республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхилбэ. Тэрээндэ хамта дээрээ 16 команда хоёр бүлэг болон хубааржа хабаадалсаха байна. Жэшээлхэдэ, республикымнай автомобильна транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй «Старт», түмэр замшадай «Локомотив», мяханай комбинадай «Пищевик», прибор бүтээлгын заводой «Торпедо», Улаан-Үдэ станциин депогой «Вагонник», авиационно заводой «Байкал-2» болон «Электромашина», «Молот» команданууд нэгэдэхи бүлэгтэ оролсоно. Тиихэдэ Гусиноозерск хотын «Шахтер», Элхи станциин «Лесник», Улаан-Үдын горводопровод эмхиин «Спартак», ЛВРЗ-гэй «Локомотив», мебель бүтээдэг фабрикын «БМДК», мостопоездын «Строитель» болон «Байкал-1» команданууд хоёрдохи бүлэгтэ оролсоо.

Һаяхан футболистнуудай түрүүшын уулзалганууд үнгэргэгдөө. Жэшээлхэдэ, авиационно заводой стадион дээрэ нэгэдэхи, хоёрдохи «Байкалай» спортсменүүд «Стекольщик» командынхидтай 1:1 тоотойгоор тэнсээ. Мүн лэ мяханай комбинадай стадион дээрэ талмайн эзэн — «Пищевик» «Торпедо» командые 4:2 тоотойгоор илаба. Тиихэдэ түмэр замшадай «Локомотив» «Старт» командые 7:0-ёор шүүгээ һэн.

ПРАВДА БУР[...]
МҮНӨӨДЭР[...]
НОМЕ[...]

Нэгэдэхи хуудаһан[...] нүхэд уулзахадаа» гэһэн [...] вой статья. КПСС-эй ЦК[...] эй Министрнүүдэй Сове[...] релиин 12-то — олониит[...] нис субботник» гэһэн [...] информацинууд. ТАСС-ай [...] мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһан[...] скын аймагай ажалша[...] тануудта зорюулагдаһан [...] алнууд.

Гурбадахи хуудаһан[...] дай уран зохёолшодой VI [...] угтуулан» гэһэн гарша[...] Галсановай статья. Хил[...] һаа абтаһан мэдээсэлнү[...]

Дүрбэдэхи хуудаһан[...] нютагай һонин. ТАСС-ай [...] алнууд. Соносхолнууд.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБ[...]

Гор. Улан-Удэ, [...]
Управления по печати [...]
Министров БурАССР.
Н-0048.
Зак. [...]